БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 97 (4989)
Воскресенье
Майн
12
1946 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба малажалые улам саашадань хүгжөөхэ ябадал болбол олон жэлэй үбһэ ногооной тарилгые али болохоор үргэдхэхэ ябадалтай холбоотой байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа советскэ органуудай анхаралые хандуулна.

Түүхэтэ приказые гүнзэгыгөөр шудалха

Бухы оронуудай ажалшадай дайшалхы ...уудые хаража түзэхэ үдэр болохо— Майн 1-дэ зорюулагдаһан ССР Союзай ...тэ Хүсэнүүдэй Министр Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр И. В. Сталинай Приказые бухы советскэ хү..., СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бү... личнэ состав угаа ехэ хүндэтэйгөөр ...н абаа. Тэдэнэр энэ документтэй ...ыгөөр танилсажа байхадаа, тэрээн ... хэлэгдэһэн, түүхэтэ заабаринуудые ...тойгөөр бэелүүлжэ эхилбэ.

Манай ажалшан арад өөһэдынгөө ажал... мэри дээрэ шэнэ-шэнэ эмжэлтануу... туйлаха дайшалхы программа гэжэ ... приказые тоолоно. Улаан Армиин ба ...-Сэрэгэй Флодой боецууд, улаанфло..., офицернүүд, генералнууд болон ...ралнууд энэ приказые политическэ ... дайшалхы һурасалнуудаа саашань ..., өөһэдынгөө сэрэгэй мэргэжэл... нарижуулха хэрэгтэмнай дайшал... программа болоно гэжэ мүн лэ тооло...

Немецко - фашистска эзэмдэгшэдэй ... болохо Берлин дээрэ Илалтын туг ... сэрэгүүдэй мандуулһанһаа хойшо нэгэ жэл болоо. Мүнөө манай ороной ... хүсэнүүд агууехэ илалтану... туйлаһанаараа заахашье һанаагаа ...гүй, харин тэрэнээ улам саашань ...лхын түлөө шэн сэригтойгээр тэм... байна.

«Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүд ... ябган сэрэгүүд, агаарай-сэрэгэй ..., Уһан-Сэрэгэй Флот-Эсэгэ ороной хамгаалгын агууехэ дайнда Эхэ ороноо ... үмэнэхи өөһэдынтөө үүргые ...гээ.

Мүнөө манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй урда советскэ арадай дайлан абаһан амгалан байдал ба зохёохы ажалые нарин ...оор сахижа байха, Советскэ Союзай ... түһын найдамтай тулгуури болохо ... мүншье нилээдгүй шухала зорилго ... байна»—гэжэ нүхэр И. В. Сталинай Майн нэгэнэй приказ соо хэлэгдэнэ, «Манай Арми, манай флот ба манай ...ци болбол урдахи зорилгонуудаа бэ...й түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань ...лхэ ушар байхагүй» гэжэ саашань энэ приказ соо заагдана. Энэнь тон .... Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ ...ай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ нүхэр ...н болбол советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые илалтын замаар зоригжуулжа байһан. Мүнөө дүрбэдэхи табанжэлэй ...эб соо табигдаһан агууехэ ба хүндэ зорилгонуудые урда мэтэ эршэмтэй... шиидхэн бэелүүлхэ дайшалхы заабаринуудые үгэбэ гээшэ.

Энэ заабариие бэелүүлээд байхадаа манай героическа зэбсэгтэ хүсэнүүдэй боецууд болон командирнуудай сэрэгэй культура ба сэрэгэй шадабари мэргэжэл саашань ургаха, дайн сэрэгэй дүй дүршэлэй үндэһэн һуури дээрэ, сэрэгэй наука ба ...ын хүгжэлтын үндэһэ һуури дээрэ манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй искусствын хэмжээ үдэр бүридэ дээшэлхэ байна.

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталинай майн 1-эй приказда манай героическа сэрэгшэд—илагша сэрэгшэд өөһэдынгөө политическэ ба дайшалхы һурал...ые дээшэлүүлхэ талаар шэнэ-шэнэ амжалтануудые туйлажа харюусаха байха. Бухы советскэ хүнүүд вождиингоо дайшалхы заабариие саг болзор соонь үнэн сэхээр бэелүүлхэ гэһэн нэгэн хүсэлэнтэй.

Манай республикын ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад, тэрэшэлэн колхозно таряашад нүхэр И. В. Сталинай приказай харюу болгон шэнэ-шэнэ социалистическэ уялгануудые абажа, стахановска вахтада жагсаад, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые харуулжа байнад. Завод, фабрикын цехүүд соо колхозно полинууд ба малажалай фермэнүүд дээгүүр хэдэн зуун мянган агитаторнууд-коммунистнууд болон комсомолецууд нүхэр И. В. Сталинай приказтай ажалшан арадые гүнзэгыгөөр танилсуулжа байна.

Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай Гэгээтэйн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин агитаторнууд тарян ажалай бригадануудта хүдэлжэ байдаг колхознигуудта энэ приказые гүнзэгыгөөр ойлгуулхадань тэндэхи колхознигууд ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлан эртын тарилга хэхэ түсэбөө үндэр дээдэ хэмжээндэ хэжэ дүүргээ. Түүхэтэ приказай харюуда, Кяхтын аймагай түрүү зэргын колхозууд эртын тарилгые болзорһоонь урид эрхим һайн шанартайгаар хэбэ.

Усть-Баргажанай загаһанай консервна заводой коллективэй гэшүүд жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые дүрбэ һарын турша соо гэхэ гү, али апрелиин 30-да сүм дүүргээ. Агууехэ Илалтын үдэрэй хүндэлэлдэ 50 мянган банк консерв түсэбһөө гадуур үгэжэ, түүхэтэ приказда харюусаба. Нүхэр Сталинай Майн 1-эй приказаар зоригжоһон манай республикын ажалшад СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжые хоёр гурбан үдэрэй турша соо захяад өөһэдынгөө үндэр дээдэ патриотизмые инаг Эхэ оронойнгоо үмэнэ харуулаа.

Улан-Удэ станциин коллективэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад болбол СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министр Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр И. В. Сталинай приказай харюуда апрель һарынгаа үйлэдбэриин программые 110 процент дүүргэбэ. Поезднуудые холбогшо—стахановецууд нүхэд Савченко, Диттярь, Миронцев, Кудрявшев, Лазерев болон бусад тус приказай харюуда стахановска вахтада жагсажа, үдэрэйнгөө нормонуудые 175—180 процент хүртэр дүүргэжэ байна.

Иимэ жэшээтэ баримтанууд республикын бүхы аймагууд ба городуудаар яһала олон бии.

Партийна ба комсомольско организацинуудай зорилго хадаа ССР Союзай зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министр нүхэр И. В. Сталинай Майн 1-дэ ба Илалтын Үдэртэ зорюулһан приказуудые бүхы ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулан, арад зоной дунда дэлгэрһэн патриотическа хүдэлөөниие зүбөөр хүтэлбэрилжэ, Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбые үдэрһөө үдэртэ ганса хан дүүргэхэ тэды бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхын түлөө эршэтэй тэмсэлые эмхидхэхэ ба большевисстхээр толгойлхо ...

Эдэнэр эдибхитэйгээр ажаллана

НОВО-СЕЛЕНГИНСК (телефоор абтаба). Аймагай түрүү колхозууд ороохото культурануудай эртын тарилгые дүүргэжэ байна. „Коминтерн" колхозые түрүүлэгшэнь нүхэр Бамбаров, партийна организациинь секретарь нүхэр Будаева)тэдэнэрэй тоодо оруулмаар байха юм.

Мүнөө үедэ энэ колхозой бүхы ...сэн оройн культурануудые тарихада газар элдүүрилгэдэ табигдаһай. Колхоз соохи социалистическэ мүрысөөндэ илаһан нүхэр ...дуповай хүтэлбэрилдэг тарянажалай нэгэдэхи бригадын гэшүүд эмхитэй хүдэлмэреэ бүри эдибхитэйгээр үргэлжэлүүлжэ байна. Бригадын плугшад нүхэд ...ров, Султумова гэгшэд үдэрэй 0,50 га хахалха нормотой аад, ходо 0,60—0,65 гектар хахалдаг юм. Мүн нүхэд Данзанов, Ламаев гэгшэд сеялкээр 4 га тарихын орондо 6 га хүртэр таридаг байна. Тус бригадын комсомольско-залуушуулай звеногой гэшүүд бүри һайн жэшээ харуулнад.

Энэ колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Цыденжапов) магтагдамаар хүдэлмэрилжэ байна. НАТИ трактор жолоодогшод нүхэд Раднажапов, Улаханова гэгшэд 6,9 гектарай орондо 9—11 га хүртэр хахална.

Эдибхитэйгээр ажаллажа байһан энэ артелиин гэшүүд хурдан тэмпээ һуладхангүй бүри ехэ амжалтануудые туйлаха уялгатай.

Г. Сабжаев.

Звено хоорондын мүрысөөн

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (...уна) тарянажалай бригадын гэшүүд энэ жэлэй хабарай тарилгые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, үндэр ургаса абахын түлөө 3 звено болон таһараад, өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталһан байгаа.

Мүрысөөнэй һарын дүнгөөр бригадын хоёрдохи звено түрүүлжэ ябана. Энэ звеногой гэшүүд нүхэд Шагдарова, Бурлакова. Еремеева гэгшэд 0,5 га хахалха нормотой аад, тус бүридөө нэгэ гектар хүртэр хахалжа, даалгабаринуудаа 200 процент дүүргэнэд.

Мүн нэгэдэхи звеногой гэшүүн нүхэр Сампилова гэгшэ үдэрэйнгөө нормые 110—115 процент хүртэр дүүргэдэг юм.

Б. Ж. Содбоев.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерствые хоёр министерство—СССР-эй Зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерство ба СССР-эй Баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерство болгон хубааха тухай

1. СССР-эй загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерствые хоер Министерство—СССР-эй Зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерство ба СССР-эй Баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерство болгон хубааха.

2. СССР-эй Зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерствын составта Алас Дурна зүгэй, Сибириин загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинуудые, организацинуудые ба загаһа барилгын флодуудые дамжуулан үгэхэ.

3.СССР-эй Баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерствын составта Каспийска, Азово-Черноморско, балтийска ба хойто бассейнүүдэй загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинуудые, организацинуудые ба загаһабарилгын флодуудые дамжуулан үгэхэ.

4. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан списогэй ёһоор предприятинууд ба организацинуудые СССР-эй Зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерстводэ ба СССР-эй Баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерстводэ дамжуулан үгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН

Москва, Кремль.
1946 оной майн 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. А. Ишковые СССР-эй Баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин министрээр томилхо тухай

Нүхэр Ишков Александр Акимовичые СССР-эй Баруун районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин министрээр томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ.
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь.
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной майн 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. С. Захаровые СССР-эй Зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин министрээр томилхо тухай

Нүхэр ЗАХАРОВ Андрей Семеновичые СССР-эй Зүүн районуудай загаһанай ажаүйлэдбэриин министрээр томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной майн 8.

Халаан соогоо гурбан нормо дүүргэнэ

Кабанскын МТС-эй тракторна бригадануудай дунда социалистическэ мүрысөөн эршэтэйгээр дэлгэрһэн байна. Энэ мүрысөөндэ нүхэр Малатовай бригада түрүү һуури эзэлэнхэй. Бригадын бүхы трактористнууд машинануудаа байлгангүйгөөр ябуулжа, халаанайнгаа нормонуудые үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. ЧТЗ трактор жолоодогшо нүхэр Савельев 3,60 гектарай орондо, халаан бүридөө 9,60 гектар хүртэр элдүүрилэн, үдэрэй 3 нормо дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн нүхэр Буяновай хүтэлбэрилдэг бригада хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Энэ бригадын трактористнууд Изюрьев, Лазарев гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые 140 процент хүртэр һайн шанартайгаар дүүргэдэг байха юм.

Эдэ бригадануудай иимэ һайн жэшээнүүдые туйлаһан ябадал имагтал тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гурим эрхимээр сахиһанайнь аша үрэ мүн.

В. БАТОРОВ.

Тракторна хүдэлмэриин хабарай түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Хориин МТС-эй нүхэр Аюшиевай тракторна бригада тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэбые 110 процент дүүргэбэ. Бригадын трактористнуудай хэһэн хүдэлмэри шанарай талаар һайн сэгнэлтэ абаа.

Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, энэ бригада условно трактор бүхэнөөр 93,6 гектар элдүүрилһэн, 470 килограмм горючи арбилһан байха юм.

Бригадын түрүү трактористнууд Жапов, Будажапов, Анзатова, Дондокова, Аюров гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабаринуудые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр трактор машинануудаа техническэ һайнаар харууһалан, үдэр һүнигүй ябуулдаг байна.

Мүнөө энэ бригадынхид тракторна хүдэлмэриин хабарай түсэб үлүүлэн дүүргэһээрээ хизаарлангүй, хүдэлмэреэ улам түргэнөөр үргэлжэлүүлхые хүсэнэд.

Ц. ГАРМАЕВ
(манай корреспондент).

Фронтдошье, ажалдашье ябахадаа...

Закаменай МТС-эй тракторна бригадануудай бригадирнуудай дунда Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ баатарлигаар тэмсэһэнэй түлөө орден хайрада хүртэһэн, партиин член нүхэр Буда Цыренжапов гэжэ бригадир бии юм. Нүхэр Буда Цыренжаповай бригада апрель һарын 15-ай үдэр „Большевик" колхозой поли дээрэ гараа һэн.

Тиихэтэй хамта, энэ бригадын тракторист бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, 1946 оной хабарай тарилгые түргэнөөр ба үндэр шанартайгаар дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилхэбди гэжэ уялга абаһан байха юм. Тиин, түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, энэ бригадынхид абаһан уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ байна.

Бригадир нүхэр Б. Цыренжапов гэгшэ трактористнуудайнгаа дунда агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, тэдэнэрые ажалай амжалтануудта зоригжуулдаг юм.

Б. БУДАЕВ, МТС-эй партийна организациин секретарь.

ҮНЭТЭ ГОРЮЧИ АРБИЛНА

Селендумын МТС-эй түрүү трактористнууд поли дээгүүр үндэр бүтээсэ туйлахын хажуугаар, үнэтэ горючи арбилжа байна. МТС соо түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаһан залуу трактористка Софья Бадмаева үдэрэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Гадна, энэ нүхэр һаядаа 237 килограмм горючи арбилба. Тэрэшэлэн тракторист Самил Хацанов гэгшэ 17 килограмм үнэтэ горючи арбилһан байна.

И. Алексеев.

Манай республикын һонинууд

СТАЛИНСКА ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА ВЫСТАВКЭНҮҮД КОЛХОЗУУДТА ГАРГАГДАА

Бурят-Монголой краеведческэ музейн ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Ф. Шулунов 4-дэхи сталинска табанжэлэй түсэб тушаа нүүдэл выставкэтэйгээр һаяхан Прибайкальска аймаг гараба.

Энэ выставкэнь ажаүйлэдбэри, хүдөө ажахы, культура ба гэгээрэлэй талаар энэ табанжэл соо хэгдэхэ хүдэлмэриие колхознигуудта эли тодоор харуулха байна.

Гадна нүхэр Шулунов колхозууд дээгүүр лекцинүүдые уншаха юм.

Тэрэшэлэн культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай управлениин методическа кабинедэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Акулина Ивановна Герасимова мүн тиимэ выставкэтэйгээр Кабанскын аймагай колхозуудта гараба.

Улан-Удын пристаньдэ, баржа дээрэ ашаа транспортероор тээжэ байна.
И. Красавцевай фото.

ХҮДӨӨГЭЙ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түрүүшын жэлдэ Сэлэнгын аймагай колхозууд ба МТС-үүдтэ ехэхэн культурна барилганууд хэгдэхэ байна.

Жэшээлхэдэ, тус аймагай 9 колхоз ба 3 МТС-үүдтэ электростанци, 5 колхозсоо 200—200 хүнэй һууритай клуб ба 15 колхоз, 3 МТС-тэ радиоузелнууд баригдахаар хараалагдана. Мүн 5 колхоздо типовой шэнэ правленинүүд баригдаха байна.

Тэрэшэлэн 2 колхозуудай полевой станууд телефонтой болгогдохо юм.

Мүнөө Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид барилгынгаа хүдэлмэри захалаа. Энэ колхоз болбол электростанци ба электриин хүсөөр ябуулагдаха тээрмэ бариха байна.

Колхозой правлениин хараалһан түсэбэй ёһоор июниин 10 болтор барилгада хэрэглэгдэхэ модо ба бусад материалнууд барилгынгаа газарта хүсэдөөр зөөгдэжэ асарагдаха ёһотой юм.

Үндэгэ тушаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө хаһа саг соонь тушааха ябадалай тон шухала байһые „Улаан- Туяа" гэжэ колхозой колхознигууд һайнаар ойлгоһон байна. Тиин гүрэндөө үндэгэ тушааха гэһэн жэлэйнгээ даалгабариие һүүлэй мэдээнэй ёһоор, 58,8 процент дүүргэжэ Яруунын аймагай колхознигуудта һайн жэшээ харуулба.

Энэ түрүү жэшээгээр Карл Марксын ба Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд зоригжон тэрэ хэмжээ-ябуулгануудые эрхимээр үнгэргэжэ байнад.

Асуудал ба харюунуудай вечер

Огород таридаг городой ажаһуугшад ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Горькиин нэрэмжэтэ Улан-Удын центральна библиотекэдэ сугларжа, асуудал ба харюунуудай вечер апрелиин 10-ай үдэшэ үнгэргэбэ.

Энэ вечерые Улан-Удын ботаническа садай директор нүхэр Святогор хүтэлбэрилһэн байна.

Тэндэ сугларһан огороднигууд өөһэдтөө һонирхолтой асуудалнуудта таарамжатай харюунуудые абаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалагшад тухай анхарал

Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь фронтовик нүхэр Гомбоев) Улаан Армида алба хэгшэд ба фронтһоо бусажа ерэһэн инвалидуудай бүлэнэртэ тон анхаралтайгаар хандана.

Тус колхозой правлени болбол нүхэд Пылов, Балдаев, Дашиев. Семенов гэгшэдэй бүлэнэртэ нэжээд үнеэ үгэһэн ба Ц. Дашиев ба Тарнуев гэгшэдтэ шэнэ байшангуудые барижа үгэбэ.

Мүн фронтдо ябаһан ба мүнөө сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ эдеэ хоол гэхэ мэтэнүүдые үгэжэ хододоо туһаламжа үзүүлдэг байна.

1500 процент

Майн һайндэрлэлгые эрхим амжалтануудаар угтахаб гэжэ нүхэр Дорошенко зориһоор үни удаан болоо. Тиин энэ нүхэр Майн нэгэнэй үдэр стахановска вахтада жагсажа, халаанайнгаа даалгабари 1500 процент дүүргэһэн байна.

Иигэжэ энэ патриот ПВЗ-гэй булад шудхалгын цехын хүдэлмэришэдэй дунда суурхажа, бүхы заводой хүдэлмэрилшэдтэ һайн жэшээ харуулба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Колхозууд ба совхозуудта үбhэ ногоо тарилга үргэдхэхэ ба олон жалэй ногоонуудай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ-ябуулганууд тухай

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тэмдэглэхэнь хадаа, газарай хүрьhэнэй шэмые hайжаруулха, хүдөө-ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба малажалда бата бэхи тэжээлэй базые байгуулха ябадалда тон ехэ шухала удхашанартай үбhэ ногоо тарилгын байдал болбол колхозууд ба совхозуудта хангалтагүй байна.

Дайнай урдахи жэлнүүдтэ олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгын талмай 1936 ондо 2,5 миллион гектарhаа 1940 ондо 5,4 миллион гектар хүртэрөө ургаhан ба сабшалгын талмай 4,0 миллион гектарhаа 9,3 миллион хүртэрөө дээшээ болоhон байбашье, үбhэ ногоо тарилгын хүгжэлтэ болбол тэдэшье жэлнүүдтэ зүб hайн севооборотдо орохо ба малажалда бата бэхи тэжээлэй база байгуулхын талаар дүүрэн гүйсэд байгаа гэжэ хэлэжэ болохогүй байна. Дайнай үе соо колхозууд ба совхозуудта олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгын ба сабшалангай талмайнууд нилээд ехэтэ хороhон байна. Олон жэлэй үбhэ ногооной ургаса эрид доошоо болоhон ба үрhэ хүрэнгэ хуряаха ябадал хороhон дээрэhээ олон тоото колхозууд ба совхозууд үбhэ ногооной өөрынгөө үрhэ хүрэнгөөр өөрыгөө хангадаггүй ба олон жэлэй үбhэ ногоо тарилгын талаар тэдэндэ үгтэhэн гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэдэггүй байха юм.

Үбhэ ногоо тарилгын тон hулаар хүгжэжэ байhанай гол шалтагаан юун дээрэб гэхэдэ, тон түрүүн нютагай советскэ органуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай ударидагшад болбол үбhэ ногооной удхашанарые хүсэдөөр сэгнэдэггүй ба энэ шухала хэрэгтэ анхарал багатайгаар хандадаг дээрэhээ болоно гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тоолоно. Олон тоото колхозууд ба совхозуудта үбhэ ногоо тариха, болбосоруулха агротехникэ хадаа тон доодо хэмжээндэ байдаг байна,—үбhэ ногоое саг доронь таридаггүй зантай ба үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдые хуряаха, сохихо ба үйрүүлхэ ябадалые тон ехэ хожомдожо хэдэг байха юм, энээн дээрэhээ үбhэ ногооной хүрэнгэнүүд ехэхэнээр гээлтэдэ ородог байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ олон тоото областьнууд, хизаарнууд ба республиканuудта зарим олон үнэтэ ба үндэр ургасата нютагай клевернүүдэй ба бусад олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгые ехэхэнээр хоролтодо оруулhан ябадал гараба. Мүн энэ үедэ нютагай советскэ газартаряалангай органуудай хүдэлмэришэдэй дунда колхозууд ба совхозуудые өөрынь ургуулhан үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгөөр дүүрэн хангахын орондо, олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын дутагдалые бусад районуудhаа асарха ябадалда найдадаг ушарнууд тон дэлгэрэнги байна.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба малажалые улам саашадань хүгжөөхэ ябадал болбол олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгые али болохоор үргэдхэхэ ябадалтай холбоотой байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа советскэ органуудай анхаралые хандуулна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол энэ ябадалые хүдөө ажахын талаар гүрэнэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн гэжэ тоолоод, үбhэ ногоо тарилгын удхашанарые дутуугаар сэгнэхэ ябадалые үгы хэхэ ба олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгын талмайнуудые ехэхэнээр үргэдхэхын тушаа шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотой гэжэ республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайисполкомуудые ба облисполкомуудые уялгална.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь хадаа:

I. Олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгын талмай ба үрhэ хүрэнгэ хуряалгые дээшэлүүлхэ тухай

1. СССР-эй газартаряалангай Министерство, СССР-эй техническэ культурануудай Министерство, СССР-эй малажалай Министерство, республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүд, крайисполкомууд ба облисполкомууд болбол 1946 он соо олон жэлэй үбhэ ногоо тариха, үрhэ хүрэнгын талмайнуудые үлөөхэ ба үрhэ хүрэнгын талмайнуудые ёhотой hайнаар харууhалха, үрhэ хүрэнгые саг доронь хуряаха, сохихо ба үйрүүлхэ талаар гүрэнэй түсэбые дүүрэнээр гүйсэдхэхэ ябадалые хангаха ёhотой гэжэ уялгалха.

2. 1947 онhоо эхилээд колхоз ба совхоз бүхэн уялгата ёhoор олон жэлэй ногоонуудые таридаг болохо ба тэдэндэ тогтоогдоhон гүрэнэй түсэбүүдэй ёhoор үбhэ ногооной өөрынгөө үрhэ хүрэнгөөр өөрыгөө хангадаг болохо ёhотой гэжэ тогтоохо.

Олон жэлэй үбhэ ногоо тарилгын талаар уялгата даалгабаринуудые дүүргээл хадань тарилтын талмайн талаар гүрэнэй түсэб дүүргэгдэбэ гэжэ тоолохо.

3. СССР-эй газартаряалангай Министерство, СССР-эй техническэ культурануудай Министерство, СССР-эй малажалай Министерство, республиканууудай Министрнүүдэй Совет ба край (обл) исполкомууд болбол 1947 он соо колхозуудта олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгые 4665 мянган гектар газар дээрэ ба нэгэ жэлэй үбhэ ногоое 1440 мянган гектар газар дээрэ тарижа, 1950 ондо колхозуудта олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгын талмайе 8000 мянган гектарта хүргэхэ ба сабшалангай талмайе 15.300 мянган гектарта хүргэхэ ябадалые хангаха ёhотой гэжэ уялгалха.

1947 ондо республиканууудай, хизаарнуудай ба областьнуудай колхозуудта олон жэлэй ба нэгэ жэлэй үбhэ ногоо тариха түсэбые (мянган гектараар) иимээр баталха, гэбэл:

	Олон жэлэй үбhэ ногоонууд	Тэрэнэй тоодо: Клевер ба клеверо-злаатын холисонууд	Тэрэнэй тоодо: Люцернэ ба люцерно-злаатын холисонууд	Нэгэ жэлэй үбhэ ногоонууд
Алтайска хизаар	80	20	30	2
Архангельска область	35	34	—	1,5
Астраханска область	3	—	—	—
Башкирска АССР	80	50	25	17
Брянскэ область	30	28	—	13
Бурят-Монголой АССР	15	3	2	25
Великолукска область	35	33	—	1
Владимирска область	75	73	—	7
Вологодско область	90	88	—	1
Воронежско область	60	15	35	25
Горьковско область	140	127	8	20
Грозненско область	5	—	5	6
Дагестанска АССР	5	—	5	—
Ивановска область	85	82	—	6
Иркутска область	10	8	—	10
Кабардинска АССР	6	2	4	7
Калининска область	200	195	—	3
Калужска область	50	45	—	18
Кемеровскэ область	15	13	—	2
Кировскэ область	130	125	—	7
Коми АССР	8	8	—	—
Костромской область	100	97	—	4
Краснодарска хизаар	120	8	102	65
Крымскэ область	10	—	9	7
Красноярска хизаар	25	18	—	10
Куйбышевска область	40	—	32	18
Курганска область	25	13	5	5
Курска область	40	32	7	15
Ленинградска область	35	34	—	—
Марийска АССР	20	19	—	3
Молотовско область	80	78	—	7
Мордовско АССР	20	18	2	8
Московско область	140	135	—	20
Мурманска область	—	—	—	0,5
Новгородско область	50	47	—	—
Новосибирскэ область	60	30	10	2,5
Омско область	90	20	25	8
Орловско область	25	23	—	15
Пензинскэ область	50	38	10	20
Приморско хизаар	12	4	2	2
Псковско область	30	28	—	—
Ростовско область	130	—	125	20
Рязанска область	70	68	—	50
Саратовска область	100	—	65	25
Свердловско область	50	48	—	12
Хойто-Осетинскэ АССР	5	2	3	6
Смоленскэ область	73	70	2	4
Ставропольско хизаар	145	5	138	25
Сталинградска область	80	75	—	10
Тамбовско область	40	27	10	20
Татарска АССР	65	53	5	45
Томско область	10	8	—	0,5
Тульска область	40	37	—	55
Тюменскэ область	10	8	—	—
Удмуртска АССР	50	47	—	2
Ульяновска область	35	10	20	12
Хабаровска хизаар	4	2	2	5
Челябинска область	20	7	11	10
Читинскэ область	5	2	—	5
Чкаловска область	80	—	70	15
Чувашска АССР	45	41	2	23
Ярославска область	100	97	—	20
Украинска ССР	670	350	270	600
Молдавска ССР	12	—	11	20
Белорусска ССР	150	145	—	35
Азербайджанска ССР	20	—	17	2
Грузинска ССР	10	1	4	20
Армянска ССР	40	—	6	2
Туркменскэ ССР	27	—	27	—
Узбекскэ ССР	180	—	180	—
Таджикска ССР	25	—	25	—
Киргизскэ ССР	60	2	58	—
Казахска ССР	180	—	120	15
Карело-Финскэ ССР	5	5	—	—

4. 1947 ондо СССР-эй газартаряалангай, СССР-эй малажалай, СССР-эй техническэ культурануудай, СССР-эй мяханай ба hүнэй ажаүйлэдбэриин ба СССР-эй эдеэ-хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствонуудай совхозуудта олон жэлэй үбhэ ногоо тарилгын түсэбые 968 мянган гектар талмайтайгаар баталжа, олон жэлэй үбhэ ногооной тарилгын талмайе 1950 ондо 1235 мянган гектар хүргэхэ ба сабшалгын талмайе 3597 мянган гектарта хүргэхөөр хараалха.

5. Колхозуудта даалгабари үгэхэдөө гансахан лэ үрhэ хүрэнгын талмайнуудые түсхайлан үгэдэг мүнөө үеын журам болбол үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын хуряалгые шухала хэмжээгээр дээшэнь болгохо ябадал хангадаггүй байна гэжэ тоолоод, мүн баhа үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые ургуулха ябадалай түлөө нютагай советскэ ба газартаряалангай органуудай харюусалгые дээшэлүүлхын зорилгоор 1946 онhоо эхилжэ олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын талмайе түсгаарлахын даалгабарииые үгэхэтэй хамта мүн баhа ногооной үрhэ хүрэнгэ хуряалгын даалгабарииые үгэжэ байхаар тогтоохо.

Республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүд ба край (обл) исполкомууд болбол колхозуудта олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын хуряалгые 1946 ондо 642 мянган центнерhээ бага бэшэ ба 1947 ондо 950 мянган центнерhээ бага бэшые хангаха ёhотой гэжэ уялгалха.

тэрээнтэй хамта республиканууд хизаарнууд ба областьнуудта иимэ хараатайгаар хубаарилха:

	мянган центнераар: 1946 он	мянган центнераар: 1947 он
Алтайска хизаар	11	16
Архангельска область	4	6
Астраханска область	0,3	0,5
Башкирска АССР	12	17
Брянска область	0,5	3
Бурят-Монголой АССР	1 3	2
Великолукска область	1.0	3
Владимирска область	10	17
Вологодско область	11	16
Воронежско область	3	12
Горьковско область	18	25
Грозненско область	0.6	2
Дагестанска АССР	1	2
Ивановска область	13	20
Иркутска область	0 5	2
Кабардинска АССР	1	2
Калининска область	22	30
Калужска область	5	10
Кемеровскэ область	2	4
Кировскэ область	18	27
Коми АССР	1	2
Костромской область	15	20
Краснодарска хизаар	12	20
Красноярска хизаар	3	5
Крымскэ область	1	3
Куйбышевска область	7	10
Курганска область	4	6
Курска область	3.0	6
Ленинградска область	4	6
Марийска АССР	2	5
Молотовско область	14	20
Мордовско АССР	1	3
Московско область	20	30
Новгородско область	6	10
Новосибирскэ область	10	15
Омско область	16	21
Орловско область	2	8
Пензенскэ область	5	10
Приморско хизаар	2	3
Псковско область	2	4
Ростовско область	8	15
Рязанска область	11	15
Саратовска область	25	35
Свердловско область	6	10
Хойто-Осетинскэ АССР	0,5	1
Смоленскэ область	5	10
Ставропольско хизаар	12	20
Сталинградска область	9	14
Тамбовско область	6	10
Татарска АССР	6	12
Томско область	2	3
Тульска область	5	9
Тюменскэ область	1	3
Удмуртска АССР	6	12
Ульяновска область	3	7
Хабаровска хизаар	0,1	0.5
Челябинска область	2,5	5
Читинскэ область	0,2	0,5
Чкаловска область	15	18
Чувашска АССР	5	8
Ярославска область	15	22
Азербайджанска ССР	3	4
Грузинска ССР	3	4
Армянска ССР	20	22
Белорусска ССР	6	12
Казахска ССР	35	45
Карело-Финскэ ССР	1,5	2,5
Киргизскэ ССР	16	20
Молдавска ССР	1	3
Таджикска ССР	8	19
Туркменскэ ССР	10	12
Узбекскэ ССР	40	43
Украинска ССР	85	120

Энэ тогтоогдоhон даалгабариhаа үндэhэлжэ районууд хүртэр, мүн районуудта колхоз бүхэн хүртэр үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ хуряаха түсэбтэй хамта үрhэ хүрэнгэ доро түсгаарлаха ёhотой тарилгын талмайн хэмжээе, мүн түс райондо ба колхоздо тариха ёhотой олон жэлэй үбhэ ногооной культурануудые (клевер, тимофеевка, люцернэ, житняк ба бусад) заажа үгэхэ хэрэгтэй.

6. Олон жэлэй үбhэ ногооной өөрынгөө нютагай үнэтэ сортнуудтай районуудта үбhэ ногоо тарилга доошоо үнаhа ябадалые илангаяа болошогүй гэжэ тоолохо гэбэл: Молотовско, Свердловско, Ярославска, Кировскэ, Вологодско, Орловско областьнуудта клевер ба тимофеевка тариха, Саратовска, Ростовско, Сталинградска областьнуудта, Краснодарска хизаарта, Узбекскэ, Киргизскэ, Казахска ССР-нүүдтэ ба Украинска ССР-эй зарим хэдэн областьнуудта люцернэ ба житняк тариха; Воронежскэ областьдо. Азербайджанска ба Грузинска ССР-нүүдтэ, Украинска ССР-эй Полтавска, Харьковска, Винницкэ областьнууд эспарцет тариха; Омско, Ново-Сибирскэ, Челябинска областьнуудта, Алтайска хизаарта ба Башкирска АССР-тэ люцернэ. клевер американскэ хяаг ба безостo костерые тариха ябадалнууд болоно.

Дээрэ дурсагдаhан республиканууудай, хизаарнуудай ба областьнуудай советскэ ба газартаряалангай органууд болбол ойрын хоёр гурбан жэл дотор нютагай үндэр ургасатай олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын тарилгын талмайнуудые ба валова хуряалгануудые hэргээн бодхоохо тэды бэшэ, харин дайнай урдахи хэмжээдэ орхолоо нилээд ехэ болгохо ёhотой гэжэ уялгалха.

II. Олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдые бэлэдхэхэ ба худалдаха журам болон тэрээнииые болбосоруулха ябадал урмашуулха хэмжээ-ябуулганууд тухай

7. Үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын талаар колхозуудай өөhэдын эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха шухала ба эдэ үрhэ хүрэнгэнүүдэй талаар гүрэнэй фонд байгуулха шухала дээрэhээ, 1946 онhоо эхилжэ сабшалгын талмайн гектар бүхэнhөө контрактаци хэжэ олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые бэлэдхэдэг ной ургасые баримталжа район бүхэндэ үгэхэ ёhотой гэжэ уялгалха.

8. Олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын контрактациин түсэбые клевер ба люцерндэ оруулhанай жэшээгээр 1946 ондо 120 мянган центнер ба 1947 ондо 200 мянган центнер хэмжээтэйгээр тогтоохо.

Республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүд ба край (обл) исполкомууд болбол олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын контрактациин түсэбые аймаг аймагай олон жэлэй үрhэ ногооной сабшалгын талмайн хэмжээ ба үбhэ ногооной ургасые баримталжа район бүхэндэ үгэхэ ёhотой гэжэ уялгалха.

Районой бүхы колхозуудта олон жэлэй үбhэ ногооной сабшалгын талмайн гектар бүхэнhөө контрактациин ёhoор үрhэ хүрэнгэ тушааха талаар нэгэн адли нормо үгтэхэ ёhотой гэжэ тогтоохо.

9. Контрактациин договорнуудай ёhoор колхозуудай тушааха ёhотой олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые бэлэдхэхэ ябадалые СССР-эй Газартаряалангай Министерствын госсортфондодо, бэлэдхэлэй Министерствын заготзерно ба заготлендо даалгаха.

Үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын талмайе үлээхэ ба үрhэ хүрэнгыень сохижо абаха ябадал болбол үбhэ ногооной, гарасые нилээд бага болгодог тула колхозуудые үрhэ хүрэнгэ сохихо ябадалдань ехэхэнээр урмашуулхын түлөө колхозуудай үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ тушаалгые МТС-эй хүдэлмэриин натуротүлбэри ба ороохо таряа тушаалга соонь тоосожо абадаг мүнөө үеын журамhаа галуур, мүн баhа үбhэ тушаалга соонь тоосожо абадаг болохоор тогтоохо. Үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ тушаалгые ороohото культуранууд ба үбhэ тушаалгада иимэ хэмжээтэйгээр тоосохоhоо гадна, колхозуудта үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын үнэ сэнгэй үлүү гаралгые тэрэ дарынь түлэжэ байхаар тогтоохо гэбэл:

а) клевер люцернэ, житняк. тимофеевка, сборно еж, райграс, лисохвост, улаан овсяница ба бусад сабшалан бэлшээриин үбhэ ногоонуудай 1 центнер үрhэ хүрэнгые 5 центнер ороohото культура ба 15 центнер үбhэнэй орондо тушаан абаха;

б) американскэ хяаг, сабшалангай овсяница ба сераделлын 1 центнер үрhэ хүрэнгые 3 центнер ороohото культура ба 9 центнер үбhэнэй орондо тушаан абаха;

в) эспарцетын, суданска үбhэнэй, мовица, шведскэ клевер ба сагаан клеверэй үрhэ хүрэнгые 2 центнер ороohото культура ба 6 центнер үбhэнэй түлөө тушаан абаха;

г) сабшалангай мятлик, сагаан половица, шведскэ клевер ба саагаан клеверэй 1 центнер үрhэ хүрэнгые 6 центнер ороohото культура ба 15 центнер үбhэнэй орондо тушаан абаха;

д) алкалоидгүй люцинэй 1 центнер үрhэ хүрэнгые 3 центнер ороohото культурануудай орондо, мүн (нэгэ жэлэй ба олон жэлэй) гашуун люцинэй ба викын 1 центнер үрhэ хүрэнгые 2 центнер ороohото культурануудай түлөө тушаан абаха.

Таряа тушаалгын ба МТС-эй хүдэлмэриинүүдэй түлөө үттэхэ натуротүлбэриин түсэбые дүүргэhэн аад, контрактациин ёhoор олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдые тушаажа байhан колхозуудта гүрэнэй складууд дээрэhээ түс үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын тушаалгые таряа тушаалгын түлөө абаха талаар тогтоогдоhон дээрэхи хэмжээнэй ёhoор ороohо үгэхэ, мүн баhа үбhэ тушаалгын түсэбые дүүргэhэн колхозуудта тэдэнэй тушааhан дээрэхи үбhэ ногооной хүрэнгэнүүдые хойто жэлэй үбhэ тушаалгын тоодо тооложо абаха.

Ороohо таряан ба үбhэнэй түлөө тушаан абалгые, мүн баhа колхозуудай тушааhан үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын түлөө ороohо таряа үгэхэ ябадалые түс колхозуудай зүгhөө үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын фондые дүүрэнээр хуряаhан тухай райзогой гү, али техническэ культурануудай районно таhагай үгэhэн үнэмшэлгэнүүдые харуулhанай hүүлдэ тоосохо байна.

Контрактациин тогтоомол түсэбhөө үлүүгээр үбhэ ногооной (викын үрhэ хүрэнгэhөө бэшэ) үрhэ хүрэнгые тушааhанай түлөө энэ тушааhан үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые гүрэндэ тушааха ёhотой ороohо таряан ба үбhэнэй түлөө нэгэ хахад дахин үлүү хэмжээтэйгээр тоосохо.

Колхозууд ба совхозуудай зүгhөө клевер люцерн, тимофеевка ба житнягай үрhэ хүрэнгые түсэбhөө үлүүгээр гүрэндэ тушааhанай түлөө бэлэдхэлэй үнэ сэн дээрэ нэмэлтэ мүнгэн шан үгэдэг мүнөө үеынь шагналые зандань үлөөхэ.

10. Бэлэдхэлэй Министерство болбол СССР-эй газартаряалангай, СССР-эй техническэ культурануудай ба СССР-эй малажалай Министерствонуудай мэдэлэй совхозуудай зүгhөө олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ тушаалгын түсэбыеш жэл бүри тогтоожо байха ба июниин 1-hээ хойшо бэшэ совхоз бүхэндэ олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые гүрэндөө тушааха уялгануудые тушаан үгэжэ байха ёhотой гэжэ уялгалха.

11. Олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые тушааха талаараа контрактационно договорнуудаа дүүргээгүйнь түлөө колхозуудhаа үрhэ хүрэнгын тушаагдаагүй хубиие тэрээнэй гүрэнэй бэлэдхэлэй сэнгээр 3 дахин нугалажа үнэ сэн нэхэгдэхэ ёhотой гэжэ баталха.

12. Колхозуудта тарилга хэхын түлөө үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ гаргажа үгэхэдөө үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые бэлэдхэхэ талаар тогтоогдоhон хэмжээнэй ёhoор тэдэнhээ ороohо таряагаар [...] үгэхэ ба элдэб гаргашануудай [...] тайгаар тэдэнhээ бэлэдхэлэйн үнэ [...] нэхэжэ абаха гэжэ тогтоохо.

13. Үрhэ хүрэнгэ үдхэдэг ажахынуу[...] селекционно ба нютагай сортын [...] жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые [...] шаахадань мүнөө байгаа бэлэдхэлэй [...] сэн дээрэ 25 процент нэмэлтэтэй[...] түлбэрилхэ гэжэ тогтоохо. Дунда А[...] республиканuудта Казахска ба Азер[...]жанска ССР-нүүдтэ үрhэ үдхэдэг аж[...]нуудай тушааhан люцерны үрhэ хү[...]гын түлөө мүнгөөр түлэдэг мүнөө [...] гуримые үлөөхэ.

Үрhэ хүрэнгын ажахы ба олон жэлэй үбhэ ногоонуудай агротехникэ тухай

14. СССР-эй газартаряалангай, СССР-эй техническэ культурануудай, СССР-эй малажалай, СССР-эй эдеэ-хоолой ажаүйлэдбэриин ба СССР-эй мяханай ба hүнэй ажаүйлэдбэриин Министерствонууд, республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүд ба край (обл) исполкомууд болбол 1946 он соо олон жэлэй үбhэ ногоонуудай тарилгануудые дансалха ба документацилха, документнүүдэй үндэhэн дээрэ үрhэ хүрэнгэнүүдэй нэрэнүүдые ба үг гарбалнуудые тодолхо, мүн документ үгы байгаа hаань асуултын ёhoор тэрээниие тодолхо ба үбhэ ногооной эгээ үнэтэй hайн нютагай ба селекционно сортнуудые хурдан түргэн үдхэхын түлөө хэмжээ-ябуулгануудые хэхэ ёhотой гэжэ уялгалха.

15. Үбhэ ногооной үнэтэ сортнуудые хурдан түргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө эдэ сортнуудай үрhэ хүрэнгые үдхэхэ ябадал СССР-эй газартаряалангай Министерствын, СССР-эй техническэ культурануудай Министерствын селекционно ба опытно станцинуудта, бусад хүдөө ажахын научна шэнжэлэлгын эмхизургаануудта, колхозууд ба совхозууд дээрэхи ороohото культурануудай үрhэ хүрэнгэ үдхэдэг районно ажахынуудта даалхаха. Тэрээнhээ гадна, колхозууд ба совхозууд дээрэ олон жэлэй үбhэ ногоонуудай талаар үрhэ хүрэнгэ үдхэдэг 430 түсхайта ажахынуудые эмхидхэхэ.

Олон жэлэй үбhэ ногооной талаар үрhэ хүрэнгэ үдхэдэг ажахынуудые эмхидхэн байгуулхадаа өөрынгөө полинуудэй дээгүүр олон жэлэй үбhэ ногоонуудай тарилгатай байhан ба үрhэ хүрэнгын үндэр ургаса абажа шадаhан колхозууд ба совхозуудые үлүү ехэ хүндэтэйгөөр хараха хэрэгтэй.

Клевер, люцернэ, тимофеевка, житняк ба бусад олон зүйлэй үбhэ ногоонуудай талаар нютагай үнэтэ сортнуудые ургуулдаг районуудта үрhэ хүрэнгэ үдхэхэ ажахынуудые эмхидхэн байгуулхэ ябадалда онсо анхаралаа хандуулжа. эдэ районуудта үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдые хүсэд дүүрэн хэмжээтэйгээр хурдан түргэн үдхэхэ ба хуряан абадаг болохо хэрэгтэй.

16. Үбhэ ногооной талаар байгуулагдаhан түсхай ажахынууд бэ райсемхозууд болбол гүрэнэй, селекционно станцинууд ба научна шэнжэлэлгын эмхизургаануудтай хамта жэл бүхэндэ үбhэ ногооной эрхим hайн нютагай ба селекционно сортын үрhэ хүрэнгэнүүдые ургуулжа байдаг ба тэдэ үрhэ хүрэнгэнүүдээ өөрынгөө ажахын доторхи тарилгада хэрэгтэй хубиhаа бэшыень СССР-эй газартаряалангай Министерствын госсортфондодо тушаан үгэжэ байха ёhотой гэжэ тогтоохо.

Гүрэнэй селекционно станцинуудай, научна шэнжэлэлгын эмхизургаануудай райсельхозуудай үбhэ ногоонуудай талаар үрhэ хүрэнгэ үдхэхэ түсхай ажахынуудай ба семрассаднигуудай ургуулhан ба СССР-эй газартаряалангай Министерствын госсортфондын бэлэдхэhэн олон жэлэй үбhэ ногоонуудай нютагай ба селекционно сортнуудай үрhэ хүрэнгэнүүд болбол түсхайта Министерствонуудэй зохёоhон түсэбэй ёhoор үдхэн үрэжүүлхын түлөө колхозууд ба совхозуудта хэрэглэгдэхэ байна гэжэ тогтооно.

17. Республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүд ба край (обл) исполкомууд болбол түс республикын хизаарай ба областиин мэдэл доро байгаа хүдөө ажахын научна шэнжэлэлгын эмхизургаанууд райсемхозуудай ба үбhэ ногооной талаар үрhэ хүрэнгэ үдхэдэг түсхай ажахынуудай олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ үрэжүүлхэ түсэбые жэл бүри тогтоон тодорхойлжо, жэл бүхэндэ декабриин нэгэнhээ хойшо бэшэ СССР-эй газартаряалангай Министерстводэ, СССР-эй техническэ культурануудай Министерстводэ ба СССР-эй малажалай Министерстводэ, мүн баhа тэдэнэй мэдэл доро байhан ажахынуудта хүргэжэ байха ёhотой гэжэ уялгалха.

18. СССР-эй газартаряалангай Министерство, СССР-эй техническэ культурануудай Министерство ба СССР-эй малажалай Министерство болбол республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүд ба край (обл) исполкомуудай мэдэлэлнүү[...] абан сасуу 1946 оной июниин 15 [...] тэр үбhэ ногооной талаар үрhэ хү[...] үдхэлгын түсхайта ажахынуудые эм[...]хэн байгуулха колхозууд ба совхоз[...] списогые баталха ёhотой гэжэ уял[...]

19. СССР-эй газартаряалангай Ми[...]терствын госсортфондын зүгhөө тэдэ [...]хынуудта үрэжүүлэгдэхэ ёhотой сорт[...]дай олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ [...] рэнгэнүүдые райсемхозуудта ба үбhэ [...]гооной талаар үрhэ үдхэлгын түсх[...] ажахынуудта тушаан үгэлгые зүг[...]

Дээрэ дурсагдаhан ажахынуудта [...] гаргажа үтэхэдөө тарилгынь баталг[...] түсэбэй ёhoор, процент үгы урьhал[...] болгон үгэхэ.

20. Үбhэ ногооной талаар үрhэ [...] хэлтын түсхай ажахые эмхидхэ[...] гуулhан колхоз ба совхоз бүхэн [...] үрhэ үсхэлгын агрономтой байха [...] гэжэ тогтоохо. Түс агрономые [...] гаргашануудыень союзна бюджэ[...] гэн дээрэ абаха.

Үбhэ ногооной талаар үрhэ үсх[...] түсхайта ажахы дээрэ байгаа үрhэ [...] хэгшэ агрономуудые салин түлбэрии[...] лаар ороohото культурануудай [...] ажахын агрономуудтай адли болго[...]

21. СССР-эй газартаряалангай Ми[...]терствые СССР-эй техническэ куль[...]нуудай Министерствые, республикан[...] Министрнүүдэй Соведүүдые ба край ([...] исполкомуудые иигэжэ уялгална:

а) 1946 он соо колхозуудта 50 [...]ган гектар талмай дээрэ үрhэ хү[...] люцерныи тарилгые пар дээрэ хэхэ[...] тарилгые республиканууудта, хизаар[...]та ба областьнуудта иимээр, ([...] гектараар) хубаарилагдана:

Воронежско область
Краснодарска хизаар
Крымскэ область
Куйбышевска область
Пензинскэ область
Ростовско область
Саратовска область
Ставропольска хизаар
Сталинградска область
Тамбовско область
Украинска ССР
Чкаловска область

б) 1947 ондо зүүн урдахи район[...] уhалгууриин лиманна ба пойменнэ [...]нууд дээрэ 17 мянган гектар люце[...] тарилга хэлгые хангаха, тэрээнэй [...]

Астраханска областьдо 1,5 мя[...] гектар
Куйбышевскэ областьдо 2,5 мя[...] гектар
Саратовска областьдо 3,0 мян[...] гектар
Сталинградска областьдо 5,0 мя[...] гектар

Бусад районой колхозуудта уhал[...]та лиманна ба пойменнэ газарнууд[...] рээ люцерныи үрhэ хүрэнгын тар[...]нуудые хэхэ ябадалые hайшааха.

22. Узбекскэ, Казахска, Туркм[...] Таджикска, Азербайджанска ба Кир[...] ССР-эй Министрнүүдэй Соведүүд [...] люцернын тарилгые дүүрэнээр у[...] ябадалые хангаха, зарим районуудт[...] церныи үбhэ ногооной тарилгые га[...]ха ябадалые эрид түргэнээр үсх[...] ябадалые хангаха ёhотой гэжэ уял[...]

Хабарай үедэ газар уhалха уhаар[...]галтагүй байдаг районуудта үбэлэй [...] эртын хабарай үедэ запас байгу[...] тэрээгээр люцернын тарилгануудые[...]ха ябадал хангаха.

23. Клевер ба бусад зүгын тоhо[...]дог үбhэ ногоонуудай хуряалтые дээ[...] болгохын зорилгоор, колхозууд ба с[...]зууд хадаа үбhэ ногооной сэсэглэжэ [...]гаа үедэ зүгынгөө гэрнүүдые үбhэ [...]ной сэсэглэн байгаа талмай дээрэ [...]ха ба зүгын пасеканuудые тэндэ [...] хэхэ хэмжээ ябуулгануудые абаха [...] hайшааха.

СССР-эй газартаряалангай Минис[...]во, нютагай советскэ ба газартар[...] органууд болбол 1946 ба 1947 он[...] клевер ба бусад зүгын тоhoор элбэг[...] ногоонуудые үрэжүүлдэг үрhэ [...]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюур[...]

СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ

Колхозууд ба совхозуудта үбһэ ногоо тарилга үргэдхэхэ ба олон жэлэй ногоонуудай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ--ябуулганууд тухай

(Үргэлжэл. Эхиниинь 2-доhи нюурта)

...ынуудта 25—30-hаа доошо ...ы түрнүүдые байлгаха ёhотой ...гаха.

...СССР-эй газартаряалангай, СССР-...ческэ культурануудай, СССР-эй ...й, СССР-эй эдеэ-хоолой ажаүй-...й, СССР-эй мяханай ба hүнэй ...брини Министерствонүүдые, ...нүүдай Министрнүүдэй Сове-...крайисполкомуудые ба облиспол-...о нигэжэ уялгалха гэбэл:

...46 оной намар ба 1947 оной ...гала ехэ сантай залаата үбhэ ...ай үрhэ хүрэнгын талмайнүү-...0 мянган гектарhаа бага бэшээр ...а эдэ үрhэ хүрэнгын тарилга-...1946 оной ургасада хэрэглэхэ;

...озууд ба совхозуудта 1946 он-...феовка, сабшалангай овеяниив, ...безостово костер ба Французскэ ...ы ургасые hайжаруулжа, тэрээн-...а үрhэ хүрэнгэнүүдэй тарилга-...үсгаарлан үгэхэ.

...э ногооной үрhэ хүрэнгые хү-...сохихо ба сэбэрлэхэ ябадалай ...ые hайжаруулха ба тэрээнэй ...ние шангадхахын түлөө хүдөө ...машина бүтээлгын Министерст-...ыха гэбэл:

...о ногоонуудые тариха сеялкэ-...ислайта түхеэрэлгэнүүдые бүтээн ...ябадалые hэргээн бодхоожо, 1947 ...э түхеэрэлгэнүүдые 7 мянган ...гаргаха ябадал хангаха;

...ногоонуудай үрhэ хүрэнгые ...үйрүүлхэ ба сэбэрлэхэ машина-...бүтээн гаргаха ябадал hэргээн ...ба тэрээниие имэ тоотойгоор ...гаргаха ябадалые хангаха гэбэл:

	1946 он	1947 он
...клевер сохидог түхеэрэлгэтэй ...нанууд	1.000	4.000
...а, сортировканууд	—	4.000
...магнитна хүрэнгэ ...г машинанууд . .	—	800
...ба люцерно хуряа-...мбайнуудай түхеэ-...й	1.000	3.000
...үйрүүлдэг морин ...нууд	900	4.000

...ино ажаүйлэдбэриин Министерс-...1946 он соо клевер үйрүүлдэг ...рин машина ба 1947 он соо ...шина бүтээн гаргалгые хангаха ...

...спубликануудай Министрнүүдэй ...ба край (обл) исполкомуудые ...ай майн 20 хүртэр нютагай ...брини предприятинууд дээрэ, ...соо эгээлэй юрын клевер үй-...эбсэгүүдые ба молотилкануудта ...ной үрhэ хүрэнгэ сохихо ба үйрүүлхэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээхын түсэб тогтоохые уялгалха.

27. Химическэ ажаүйлэдбэриин Министерство болбол 1946 он соо үрhэ хүрэнгэ сэбэрлэдэг пунктнууд дээрэ үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ ябадалда хэрэглэгдэдэг 200 тонно магнитна порошогые СССР-эй газартаряалангай Министерстводэ ба СССР-эй техническэ культурануудай Министерстводэ тушаан үгэхэ ёhотой гэжэ уялгалха.

28. СССР-эй газартаряалангай Министерстве ба СССР-эй техническэ культурануудай Министерство, Узбекскэ, Латвийскэ ба Украинскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведүүд ба Краснодарскэ крайисполком болбол гол шухала удхашанартай үрhэ сэбэрлэдэг заводуудые (Каракалпакскэ АССР-эй Нукус городой люцернэ сэбэрлэдэг заводые, Краснодарскэ хизаарай—Гулькевическэ, Украинскэ СССР-эй—Киевскэ, Латвийскэ ССР-эй—Рижскэ ба бусад заводуудые) hэргээн бодхоохо ба тэдэнэй үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ, тиимэдэ тэдэ заводуудые түрүүшын элжээндэ машинануудаар, двигательнүүдээр, зэбсэг түхеэрэлгэнүүдээр хангаха ба шухала хэрэгтэй барилгын хүдэлмэринүүдые хэхэ ёhотой гэжэ уялгалха.

29. Олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдые хуряан абаха ябадалые саг доронь ба гээлтэгүйгөөр дүүргэхэ ябадал хангахын зорилгоор, СССР-эй газартаряалангай Министерствые ба СССР-эй техническэ культурануудай Министерствые, республиканууд Министрнүүдэй Соведүүдые ба край (обл) исполкомуудые 1946 он дотор үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгын 230 мянган гектарhаа бага бэшэ талмай дээрэ комбайнын хуряалта хэжэ, 400 мянган гектарhаа доошо бэшэ газар дээрэ МТС-эй машинануудаар үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые сохихо ба үйрүүлхэ ябадалые хангахаар уялгалха.

30. Комбайнер ба машинистнуудай зүгhөө үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгые хуряаха ба сохихо ябадалтай холбоотой хүдэлмэринүүдтэ тэдэнние улам ехээр урмашуулхын түлөө:

а) 1946 онhоо эхилжэ эдэ ажалай түлөө ороohо таряанай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ хэрэгтэй гэжэ колхозуудта hайшаал үгэхэ байна гэбэл:

үрhэ хүрэнгые сохихо ба үйрүүлхэ хүдэлмэри дээрэ хүдэлдэг машинистнуудта нэгэ центнер клевер ба люцернын үрhэ хүрэнгые hайнаар сохижо ба үйрүүлжэ, сэбэрлэжэ үгөө hаань 1,5 килограмм ороohо таряа үгэхэ; эспарцетhаа бэшэ ондоо имагтал олон жэлэй үбhэ ногоонуудые сохихо ба үйрүүлхэ ажалда хүдэлдэг машинистнуудта нэгэ центнер үрhэ хүрэнгэ сохижо, үйрүүлжэ ба сэбэрлэжэ үгэhэнэй түлөө 1 килограмм ороohо таряа үгэхэ, харин эспарцетын үрhэ хүрэнгын түлөө центнерэй 500 грамм ороohо таряа үгэхэ;

б) комбайнернуудта ороohо культурануудые хуряан абаhан талмайн түлөө боро бодолой шагналтые үгэхэдөө, 1 гектар олон жэлэй үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдые хуряаhанай түлөө 5 гектар ороohото культурануудые хуряаhанай жэшээгээр тоосохо.

31. Үндэр ургасануудые абаха ба үбhэ ногооной үрhэ хүрэнгэнүүдэй бэлэдхэлые эмхидхэлгэдэ шалгарhан районно, областной, хизаарай ба республиканскэ газартаряалангай органуудай бэлэдхэлэй ба бусад эмхи зургаантудай болон учреждениүүдэй агрономуудые шагнаха ябадал хуушан зандань үлээхэ.

32. СССР-эй дээдэ hургуулиин Министерство болбол 1946 он соо ВУЗ-нуудые дүүргэhэн хүнүүд сооhоо 120 агрономуудые ба 1947 он соо 150 агрономуу, дые үбhэ ногооной ба үрhэ хүрэнгын рассаднигуудай семеноводческо тусхай ажахынуудта хүдэлмэрилхын түлөө, областной, хизаарай газартаряалангай таhагуудта ба техническэ культурануудай таhагуудта республиканууд газартаряалангай Министерствонүүдтэ, техническэ культурануудай Министерствонүүдтэ эльгээхэ ёhотой гэжэ уялгалха.

33. СССР-эй газартаряалангай Министерство, СССР-эй техническэ культурануудай Министерство, СССР-эй малажалай Министерство, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөөажахын наукануудай бүхэсоюзна академи ба В. Р. Вильямсын нэрэмжэтэ тэжээлэй бүхэсоюзна научна шэнжэлэлэй институт болбол үбhэ ногоо тариха ябадалые шэнэ шэнэ районуудта дэлгэрүүлхэ, нютагай шанартай үндэр ургасатай үбhэ ногооной сортнуудые хурдан түргэнөөр үржүүлхэ, бобово ба залаата үбhэ ногоонуудай эрхим ургасатай сортнуудые шалган гаргаха болон, мүн Сибирь ба Поволжьегын ганданги районуудай хэсүү бэрхэ байдалда тэсэжэ шадаха үбhэ ногоонуудые үржүүлхэ ябадал тээшэ онсо анхаралаа табижа, үбhэ ногоо тарилгын талаар научна шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые hайжаруулха ёhотой гэжэ уялгалха.

34. Энэ тогтоолой үндэhэн дээрэ, үбhэ ногоо тариха ябадалые хүгжөөхэ ба улам саашадань үргэдхэхэ талаар район бүхэн тушаа хэмжээ-ябуулгануудые тодорхойлон тогтоожо, хабарай хүдэлмэринүүдэй талаар энэ тогтоолые хэр зэргэ дүүргэhэн тухай тоосоонуудые июлиин 15-haa хойно бэшэ ба энэ тарилгын хойноhоо харууhалhан ба ургаса хуряаhан тухай 1946 оной ноябриин 1-hээ хойно бэшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тоосохые республиканууд Министрнүүдэй Соведүүдтэ ба край (обл) исполкомуудта дурадхаха.

Илалтын үдэртэ зорюулагдаhан эстафетэ

Физкультура гэhэн үгэ манай советскэ олон түмэн залуушуулай hанал бодолые хүдэлгэн, дура сэдьхэлыень хододоо дуудан байдаг. Физкультура гэhэн үгэтэй манай арад зон өөрынгөө эрхим түрүү залуушуудайнгаа нэрые холбодог. Манай парти болон правительствын вождьнор, хамагай түрүүндэ советскэ арадуудай агууехэ вождь Сталин физкультура ба спортын хэрэгтэ анхаралаа табижа байдагынь бултанда мэдээтэй байна.

Манай ороной залуушуулай физкультурын хэрэгые шудалан бэелүүлхэ ябадалдань айхабтар үргэн ехэ арга-боломжо олгогдонхой. Тэдэнэр hуралсалай болон хүдэлмэри ажалайнгаа hүүлээр өөрынгөө дуратай спортоор бэеэ бэлдэн ажаллаха аргатай байна. Хүдэлмэришэд болон залуушуулай hайн дуранай хэдэн олон спортивна обществонууд манай городууд бүхэндэ олон бии болонхой. Мүн хүдөөгэй колхозник залуушуудшье сана болон уhанда hамаралга, урилдаан болон барилдаан, утые ба үндэрые харайлга, мэргэн буудалга, шэдэлгэ гэхэ мэтын спортоор сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг.

Физкультурнигуудай удэртэ, майн 1-дэ болон бэшэшье hайн үдэрнүүдтэ залуушуулай физкультурна парад хододоо хэдэг ушар ёho заншал болонхой байна. Эдир бишыханhаа хойшо элдэб янзын спортоор бэеэ хүмүүжүүлэн болбосоруулhан манай физкультурнигуудай дундаhаа орон соогоо суурхаhан чемпионууд нилээд олоороо илгаран гаранхай.

Советскэ физкультурнигуудай, эрхим мастернуудай шэнэ шэнэ илалтанууд тухай хилын саагуур, дуулдажа, тэдэнэй олондо мэдэгдэhэн алдар нэрэнүүдээр советскэ хүн зон хуулита омгорхолоор дүүрэн байдаг байна.

Манай Бурят-Монголой республика соо гансахан лэ советскэ жэлнүүдэй үедэ физкультурын хэрэг хүгжэн дэлгэржэ эхилээ. Манай бурят-монгол арад зон анха урданhаа хойшо урилдаа hорёон болон элдэб мүрысөөнүүдтэ эдибхи хүсэлтэй байдаг байгаа. Хэды тиигэбэшье, арадай дундаhаа гараhан барилдаашад гү, али hур харбагшадай тэрэ сагта мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ эрхэ байдалгүй байдагынь элитэ байна. Мүнөө манай арадай залуушуул физкультурын орёо тойруу ямаршье hалбари дээрэ hайшаалта амжалтануудые туйлажа, тэдэнэй дундаhаа эрхим санашад, велосипедистнэр, hамарагшад олон ургаа. Тэдэнэрэй олоhон мэргэжэлынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ бодото хэрэг дээрэ айхабтар ехэ туhаламжа үгөө.

Илалтын үдэрэй нэрэдэ зорюулагдаhан сэрэгжүүлэгдэhэн эстафетэ майн 9-эй үдэр Улан-Удэдэ үнгэргэгдэбэ. Энэ эстафетэдэ 150 эрхим физкультурнигуудhаа бүридэhэн 11 командануд хабаадалсаба.

Бага сага hалхитайшье hаа хахад үдэрhөө хойшо намдуу дулаан наратай hаруулхан үдэр байгаа. Соведүүдэй байшангууд арадуудай инаг вождьнорой портредүүдээр болон уран hайханаар бэшэгдэhэн уряа лозунгнуудаар шэмэгдэhэн байба. Һайн үдэрэй ёhоор гоё hайханаар хубсалhан городой ажалшад, хүдэлмэришэд, түмэрзамайхид, hургуулинуудай hурагшад болон hургагшад, наука, искусство болон литературын хүдэлмэрилэгшэд сугларба.

Сэнхир хүхэ хүбөөтэй сагаан торгон тугууд хабарай сэлмэг агаарта намилзана. Тэрэ тугай торгон дээрэ олондо мэдэгдэhэн „Д“ үзэг харагдана. Энэ физкультурнигуудай „Динамо“ обществын тугууд гээшэ. Мүн „Локомотив“ обществын командын улаан торгон хүбөөтэй тугууд наран доро налбана. Тэдэнhээ дутахагүй hүртэй hайханаар ногоон эрээн тугууд хиидэнэ. Энэ хадаа „Большевик“ гэhэн бэшэгтэй тугууд байба. „Спартак“ обществын командын тугууд баhал намилзан наадажа, hэрүүн зохид hэбшээ hалхи хүдэлгэн байна.

Велосипедэй урилдаанда түрүүлhэн Евгений Зыбченко («Динамо»).
И. Красавцевай фото.

Тэдэ обществонуудай командануудта хандаhан тодо командын үгэ дуулдана. Эстафетые үнгэргэхэ ёhо гурим тухай соносхогдоно. Тиигэжэ Илалтын үдэртэ зорюулагдаhан физкультурна эстафетэ эхилбэ. Манай городой түрүү залуушуудай зэргэ жагсан алхалан ябахые харахада ехэл аятай байба. „Эхэ орон тухай дуунай“ танил үгэнүүд сээжэ зүрхэндэ өөрөө hанагдан, хүн бүхэнэй шэнжэ шарайе дулаасуулан байна.

Үргэн даа Эхэ hайхан оромни
Ой модоор, тала уhаар олон юм.
Одоо хүнэй имэ сүлөө амилха
Ондоо имэ оронние мэдэхэгүйб—гэhэн үгэнүүд хүн бүхэнэй хүхюу омог зүрхэнүүд соо зэдэлнэ.

Энэ эстафетэдэ хабаадахын түлөө нилээд удаан бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй байгаа. 7 километрые 26 минута 36 секунда соо гүйжэ ерэhэн „Динамын“ команда түрүүшын hуури, мүн тэрэ зайе 27 минута 36 секунд соо гүйжэ гараhан Спартак общество хоердохи hуури эзэлбэ. Илаhан командануудые тэдэ сугларагшад альга ташалгаар угтаба.

Мүн майн 9-эй үдэр түмэрзамайхидай стадион дээрэ „Локомотив“ болон „ПВЗ“ командануудай футболой уулзалга боложо, „Локомотив“ команда илаба. Иигэжэ манай республикын столица Улан-Удын физкультурнигууд өөhэдынгөө туйлаhан амжалтануудые энэ үдэрэй эстафетэ дээрэ харуулаа.

Ч. Цыдендамбаев, И. Очиров.

Фиништэ түрүүлжэ ерэhэн спортсмен Василий Халтурин («Динамо»).
И. Красавцевай фото.

Кударын, Кяхтын аймагуудта тарилгын агротехникые бүдүүлигээр эбдэгшэд бии

...ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ ...түсэб тухай“ парти ба правительствын тогтоолоор, ургасые бүхы ...р дээшэлүүлхэ, таряанай ба ...малай продуктнуудай валова ...е ехэдхэхэ тушаа хүдөө ажа-...угаа ехэ зорилгонууд табигдаа. Тэрээнтэй хамта парти ба ...ство болбол яровой ороohото ...ууддай тарилгые hайнаар элгазарта богони болзор соо ...хэрэгтэ гол анхагал хандуулаа юм. Энээниие бэелүүлхын ...лөө ажалай хүдэлмэрилэгшэд ...ралангаа хүсэд hайнаар ...н, тарилгые агротехническэ ...зорнуудта үнгэргэжэ, үндэр ...дэhэ hүүри табиха зорилго-...

...тарилгые амжалтатайгаар ...гээшэ хамагай шухала зорилго ...хадань аймаг, колхоз, МТС ...ээниие эрхим шанартайгаар ...тушаа бүхы хабяа гаргаха ...гэбэшье, Кударын, Кяхтын ...оз болон МТС-үүдэй хабарай ...хүдэлмэриин түрүүшын үдэр-...ойшо тарилгые шанар муу-...нгэргэжэ, агротехникын эрил-...бүдүүлигээр хазагайруулжа ...римтануу элирбэ. Кударын ...колхозуудай түрүүшын алдуу-...хэдэ, аймагай 25 колхозой ...аяар апрелиин 5—6-ай үдэр-...н дээрэ гаража хүдэлмэрээ ...байгаа. Үлэгшэ колхозуудынь ...15-ад полевой хүдэлмэридэ ...олидо гээгдэжэ ороhон бай-...а, Кударын колхозууд бүхы ..., борнойнуудаа элсүүлээгүй ...аяар апрелиин 18 хүртэр энэ ...850 плугай орондо—480,460-...206 борной хүдэлмэрилжэ бай-...социализма“ колхоз газарай хүрьhэнэй апрелиин 3-да гэдэhэн байбашье, аяар апрелиин 9-дэ полевой хүдэлмэри эхилhэн байха юм. Тиихэдээ бии байгаа плуг борнойнуудаа бүгэдыень гаргаагүй байгаа. Мүн ондоошье колхозуудынь иимэрхүү байдалтай байба.

Гадна Ехэ-Кударын, Хамнигадайн, Кяхтын МТС-үүдэй тракторна бригаданууд полевой хүдэлмэридэ эмхигүйгөөр гараhан байха юм. Эдэ МТС-үүдэй тракторна бригаданууд полевой хүдэлмэридэ аяар 5—10 хоногоор гээгдэжэ ороо. Ехэ-Кударын МТС-эй 16 тракторна бригаданудай аяар 8-нь хабарай полевой хүдэлмэридэ 7—10 хоногоор хожомдожо ороhон байна. Тиимэhээ апрелиин 15-ай мэдээгээр энэ МТС-эй нүхэр Яковлев, Тубденов, Алемасов гэгшэдэй тракторна бригаданууд условно трактор бүхэнөөр оройдоо 2—3 гектар элдүүрилhэн байба. Тиихэдэнь, полидоо саг соонь гараhан нүхэд Дамбаев, Капустин гэгшэдэй бригаданууд условно трактор бүреэр 59—68 гектар элдүүрилhэн байгаа. Мүн аяар апрелиин 11 хүртэр Ехэ-Кударын МТС-эй 4 трактор, Хамнигадайн МТС-эй—3 тракторна бригада, Кяхтын МТС-эй—хоёр бригада усадьбаhаа гараагүй байгаа hэн.

Поли дээрэ эмхигүйгөөр гараhан энэ баримтанууд хадаа, илангаяа Ехэ-Кударын МТС-эй хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэhыень гэршэлбэ. Ехэ-Кударын МТС-эй 14 тракторнуудай 9 трактор апрелиин 11—12-ой үдэрнүүдтэ элдэб шалтагаануудаар хүдэлмэрилэнгүй миил байгаа. Олонхи тракторна бригадануудынь хүдэлмэриин түсэб болон байгуулагдаhан нормо, горючи гаргашалха тогтоомол хэмжүүргүйгөөр полидоо гараhан байха юм. Бүхы тракторна бригадануудынь техническэ харууhа хэхэ графиггүй байгаа hэн. Бригадануудынь полидо гарахадаа борной шагтагалха гэнжэгүй, муугаар заhабарилагдаhан сеялкэнүүдтэй байhан юм. Эдэ бүхы дутуунуудаа МТС-эй директор нүхэр Димитриев, ахалагша механик нүхэр Поляков гэгшэд элдэбын хүндэгүй шалтаг бариhаараа хизаарлахые хүсэдэг байхань гайхалтай.

Кударын аймагтахи гүрэнэй комисси хабарай тарилгада бэлэдхэлые тушаан абаха шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаhан байна гэжэ тэмдэглэмээр. Зарим колхоз болон МТС-эй тарилгада муугаар бэлэдхэhэниинь актаар бэшэгдээгүй байба. Мүн эдэ дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүд комиссиин зүгhөө абтаагүй байха юм. Энээн дээрэhээ боложо Кударын, мүн Кяхтын аймагуудай колхозууд газарай хүрьhые хангалтагүйгөөр элдүүрилэн, республика дотор гээгдэнги hууринуудые эзэлжэ ябана. Республикын бусад аймагуудта ороходоо эндэхи колхозуудай газарай хүрьhэн hураггүй урид гэдэдэг байhан туладаа полевой хүдэлмэриие нилээдгүй амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга олгоно. Теэд, Кударын, Кяхтын аймагууд энэ аргаяа хэрэглэжэ шадаагүй байшоо.

Гадна, Кударын колхоз, МТС болон газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд зүб агротехникые сахихын түлөө оролдоогүй, харин тэрэниие бүдүүлигээр хазагайруулhан баримтые тэсэжэ байба. Кударын, Кяхтын аймагуудай газарай хүрьhэн жэлhээ жэлдэ шииг нэйтоор дутамаг байдаг. Тиимэдэ хүрьhые, түрүүшын ээлжээндэ пар болон намарай парые бамбайлгажа шииг нойто байгуулха ябадал тон шухала гээшэ. Гэбэшье, Кударын аймагта бии байhан 6.000 гектар пар, намарай парай орой 1200 гектарта эртын борной хэгдэhэн байха юм. Мүн Кяхтын аймагай 4.000 гектар пар, намарай парай оройдоо мянган гектарта эртын борной хэгдэбэ.

Пар, намарай параар дутамаг байhан Кударын, Кяхтын колхозуудта газарые 18—22 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалха тон шухала. Тиигэбэшье, эдэ аймагуудай колхозууд полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрhөө хойшо энэ эрилтые харюулнагүй. Кударын аймагай олохон колхозууд газарай элдүүрилгые оройдоо 8—10 сантиметр гүнзэгыгөөр ба далантуулжа хахалhан байба. „Красная заря“ колхозой агроном нүхэр Гаврилова, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жарников гэгшэдэй харюусалгагүй ябадал дээрэhээ боложо энэ колхозой нэгэдэхи бригадынхид газарые миил 7—8 сантиметр гүнзэгыгөөр ба ехээр далантуулжа хахалhан байха юм. Мүн зарим газараа муу шанартайгаар нэгэ дахин борнойлhон байба. Гадна, энэ участогта ЧТЗ гэжэ трактор буртаг үбhэндэ ехээр дарагдаhан полиие 12—15 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалhан мүртөө борнойгоо муугаар шагтагалжа ябаhан байгаа. Теэд, энэ агрегат буртаг үбhые үгы хэхэ саашанхи хэмжээнүүдые абангүй, бүхы элдүүрилгэеэ энээгээр хизаарлаhаа байха юм. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 8 гектар миил 6—8 сантиметр гүнзэгыгөөр ба далантайгаар хахалагдаа. Хахалагдаhан газар дээрэнь hолоомын узуур, элдэб буртаг үбhэн ехээр үлэhэн байха юм. Тэрэшэлэн борнойлгые шанар муутайгаар нэгэ дахин үнгэргэhэн байба. Куйбышевэй, Ленинэй нэрэмжэтэ, „Пограничник“ колхозууд газарай хүрьhые иимэрхүүгээр элдүүрилhэн байгаа.

Кударын аймагай зарим колхозууд газарай хүрьhые муугаар элдүүрилхэтэеэ хамта, хороор угаагдаагүй үрhөөр, нормыень багадхажа тарилга хэнэ. Иимэ ушарнууд Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэн, „Улаан таряашан“ колхозуудаар үзэгдэhэн байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Буянтуев гэгшэ тарилга хэхэ үрhэндэ өөрөө нормо байгуулаад, хэдэн килограмм хүрэнгэ багадхажа хаяба. Гадна, үрhэниинь хороор угаагдаагүй байгаа.

Тарилгые эхилhэнhээ хойшо газарай хүрьhые элдүүрилхэ агротехникые хазагайруулhан ябадал Кяхтын хэдэн колхозуудаар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Больше-лугскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын хоёрдохи звено газараа гүйхэнөөр далантуулжа хахалhан байха юм. Мүн Кяхтын МТС-эй тракторна бригада энэ колхозой поли дээрэ шанар муутайгаар хүдэлмэрилнэ. Сүбэгтын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байhан тракторна бригада газарые гүйхэнөөр хахалжа агротехникые хазагайруулhан байна. Теэд, МТС-эй директор нүхэр Слабосницкий, илангаяа агроном нүхэр Фоминых гэгшэд энээндэ хэмжээ абаха тухай оролдоогүй байгаа. Мүн энэ колхозойхид хабар таридаг хара таряанай үрhэнэй нормые багадхажа хаяhан байна. Газарайнь хүрьhэнэй элдүүрилгэ тон муу шанартай байгаа. Агротехникые хазагайруулhан баримтануудые нюдөөрөө хаража байhан болобошье, Кяхтын АЗО-е даагша нүхэр Кудряшов, тэрэнэй агроном Игумнова, мүн МТС-эй директор, агрономууд энэ гэхэ хэмжээ абаагүй байхань жэгшүүритэй хэрэг болоно.

Тус аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Шабалин) таряанажалай нэгэдэхи бригада муугаар элдүүрилhэн, мүн hолоомын узуурай үлэhэн газарта үрhые гүйхэнөөр хаяhан байха юм. Тэрэшэлэн таряанажалайнь хоёрдохи бригада хяаг үбhэндэ баригдаhан газарые борнойлонгүй тарилга хэhэн байна.

Ургасые дээшэлүүлхэ ябадалда органическа болон нютагай үтэгжүүлгэнүүд угаа ехэ удхашанартай гээшэ. Гэбэшье, Кударын аймагай зарим колхозууд шухала үтэгжүүлгэнүүдэй нэгэн болохо наг шэбхые хэрэгсээнэгүй. Ехэ-Кударын сельсоведэй Куйбышевай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай поли дээгүүр гаргаhан наг шэбхэ заабариин ёhоор хэрэглэгдээгүй байха юм. АЗО-гэй главна агроном нүхэр Телечко гэгшэ колхозуудай наг шэбхые ямараар хэрэглэжэ байhые шалгадаггүйшье байна.

Кяхтын, илангаяа Кударын аймагуудай АЗО болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабарай тарилгада бэлэдхэлhээ абаад, тэрэниие үнгэргэжэшье байхадаа харюусалгагүй ябадал гаргаhан дээрэhээ боложо эдэ мэтын ехэ дутуунууд тохёолдобо. Кударын аймагай 25 колхозуудай миил 3 колхоз агротехническэ түсэбтэйгөөр полидо гараhан байна. Мүн колхознигууд болон трактористнуудта хүсэд hайн байра байдал түхеэрэгдээгүй байгаа hэн. Олон колхоз ба МТС эй хабарай полевой хүдэлмэриие иимэ эмхигүйгөөр эхилhэн хадань Кударын АЗО болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд тарилгын захалhанhаа хойшо тэдэ дутуунуудые усадхуулха шанга хэмжээ абаха, таряанажалай, тракторна, бригадануудта үдэр бүри бодото туhаламжа, хүтэлбэри үзүүлхэ уялгатай байгаа. Теэд, Кударын АЗО болон МТС мэнэ болтор hанаа амар зангаараа hуужа байба.

Эдэ мэтэ дээрэhээ харахада, Кударын АЗО-е даагша нүхэр Бадмаев, ахалагша агроном нүхэр Темечечко, Кяхтын газарай таhагые даагша нүхэр Кудряшов, ахалагша агроном нүхэр Игумнова гэгшэд үндэр ургаса хуряаха талаар парти ба правительствын эрилтэнүүдые харюулхын түлөө большевистскэ тэмсэл хээгүй байhаниинь элирнэ.

Хабарай тарилгын агротехникые хазагайруулагшадта шанга хэмжээ абаха хэрэгтэй. Кударын, Кяхтын колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон шанарые сахигшад агротехникын эрилтэнүүдые бодотоор харюулан, эдэ дутуунуудаа энэ дороо усадхажа, 1946 ондо үндэр ургаса хуряаха бата бэхи hуури табиха байна. Эдэ аймагуудай АЗО, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон агрономууд болбол тарилгада ябаhан бүхы колхознигууд болон трактористнуудые түрүү агротехникэтэй танилсуулан, тэдэнэртэ эрхим шанар, үндэр бүтээсэ туйлуулха зорилготой.

В. ТЮМЕНЦЕВ,
БМАССР-эй Газартаряалангай Министрын орлогшо.

ПАРИЖ. Советскэ Союз, Америкын Холбоото Штадууд, Великобритани ба Францийн Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй заседани. В. Ковригинай фото, (ТАСС-эй тусхай корреспо...

ОРООҺОТО КУЛЬТУРЫН ШЭНЭ СОРТ

ХАРЬКОВ, майн 8. (ТАСС). Украинадахи хуушанай Харьковска селекционно станциин научна хүдэлмэрилэгшэд дайнай хойто тээхи түрүүшын жэлые оорооhото культурануудай үнэтэ шэнэ сортнуудые байгуулха талаар хүдэлмэреэ дүүргэжэ тэмдэглэбэ. Хүдөө-ажахын науканuудай кандидат П. С. Кучумов гэгшэ „Народна“ гэжэ яровой шэниисын шэнэ сорт ургуулба. Тэрээнэйнь ургаса Украинын зүүн районуудта таригдадаг шэниисын хуушан сортын ургасын хахадhaaнь шахуу ехэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Сталинска областиин сортовой участогууд дээрэ „Народна“ шэниисэ гектарhaa 37—38 центнер ургаса үгөө. Тэрэшэлэн академик В. Я. Юрьевээр ба мүн научна сотрудников нүхэд Голуб ба Огородникова гэгшэдээр ургуулагдаhан „Лютесценс 33—266“ гэжэ намарай шэниисын шэнэ сорт баhа ехэ ургасатай байна. Научна хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Пахомова ба Димитриева гэгшэд үбэлэй хүйтэнhөө айхагүй ба баhа гангасуурташье хатахагүй шэнэ „Любилейн“ гэжэ ячмениин сорт байгуулбад. Тэрэнэйнь ургасань Харьковщина ба Полтавщинада дэлгэрүүлэгдэhэн сортhoo 10—20 процентээр үлүү юм.

Мүнөө селекционно станциин туршалгын полинууд дээгүүр хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна. Научна хүдэлмэрилэгшэд болбол оорооhото ба техническэ культурануудай хэдэн арбаад шэнэ сортнуудай шалгалта хэжэ байна. Хүдөө-ажахын наукануудай кандидат П. С. Кучумов гэгшэ просые ристэй ба рисые сорготой ниилүүлжэ ургуулха ондоо сорт абаха асуудалаар СССР дотор түрүүшын хүдэлмэри хэнэ. Научна хүдэлмэрилэгшэ Димитриева болбол хальhагүй ячмень ургуулжа байна.

В. И. Ленинэй зохёолнуудай IV-дэхи хэблэлые хэблэхэ ябадал үргэлжэлүүлэгдэбэ

ЛЕНИНГРАД, майн 4. (ТАСС). А. М. Горькиин нэрэмжэтэ «Печатный двор» гэжэ типографида В.И. Ленинэй зохеолнуудай IV-дэхи хэблэлые хэблэхэ хүдэлмэри дайнай hүүлээр дахин үргэлжэлүүлэгдэбэ. Типографи май hара соо түрүүшын тираж түшаажа эхилхэ.

Том бүхэниинь хахад миллион тиражтай.

Натуральна каучук үйлэдбэрилгэ

ДАНКОВ (Рязанская область), майн 8. (ТАСС). «Растительный каучук» гэжэ данковско завод капитальна заhабариин hүүлээр Рязанска, Киевскэ ба Винницкэ областьнуудай колхозуудhaa абтадаг кок-сагызhaa резиновэ ажаүйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ каучук болбосоруулжа эхилбэ.

Эндэ нэмэлтэ тухеэрэлгэнүүд ерэжэ байна. 1947 ондо заводой үйлэдбэриин хүсэн 2 дахин ехэ болохо юм.

„Дүрбэнэй конференци“ тушаа

ПАРИЖ, майн 8. (ТАСС-эй спецкорр). Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй Парижска сесси болбол хоер недели соо үргэлжэлжэ байна. Тус сессиин хүдэлмэриин түрүүшын арбан үдэр хадаа Италитай хэхэ эб найрамдалай договорой условинуудые хаража үзэхэ ябадалда гол түлэб зорюулагдаhан байгаа. Хэдэ хэдэн хоердохи зэргын асуудалнуудай талаар шиидхэбэри тогтоол абтаhан байна. Договорой оршолонь зүбшөөрэгдэн баталагдаба. Австриин зүгhөө урда Тироль эрилгые буруу гэжэ зайсуулагдаба, франко-итальянска хилые нэгэ багахан заhаха тухай Французска эрилтэнүүдые зүбтэй дээрэ олобо. Мүн баhа бусад бага зэргын зарим нэгэн асуудалнуудаар нэгэн hаналда ерэжэ шадаhан байха юм. Тиибэшье Италитай хэхэ эб найрамдалай договорой проекттэй холбоотой эгээ шухала удхашанартай асуудалнуудай талаар нэгэн hаналда хүрэжэ шадаагүй байна. Эдэ асуудалнууд гэбэл: Итальянска колонинуудай ерээдүйн байдал тухай, Юлийска Крайнын хуби заяан тухай, Италиhaa абтаха репараци тухай асуудалнууд болоно.

Газетэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhoop, Итало-Югославска хилэ тухай асуудалай талаар американецууд болбол арад зонhoo асуулта хэхэ (плебисцит хэхэ) гэhэн дурадхал оруулhан байна. Тиибэшье, Юлийскэ Крайнын бодото центр болохо Триестые Юлийскэ Крайнаhaa hалгааха гэдэг политическэ буруу үзэлые баримталжа, американецууд болбол бүхы Юлийскэ Крайна дээрэ Плебисцит хэхэ хүсэлгүй, харин зарим тус тусгаар районуудаар хизаарлаха хүсэлтэй байна. Советскэ талаhaa плебисцит тухай дурадхалые зүбтэй гэжэ тоолобошье, ниитэ плебисцит хадаа бүхы Юлийскэ Крайна дээрэ, тэрээнэй тоодо Триест дээрэ ябуулагдаха ёhотой гэжэ тоолобо.

Четвергhээ эхилээд Министрнүүд болбол хамаг бүхы делегациин хабаадалгатай хуулита заседаниhaa гадуур Министр бүхэн нэгэ хоер хүниие абалсажа үсөөнөөрөө ушаран хөөрэлдэхэ ябадал эхилhэн байна. Тиибэшье хүдэлмэриин энэ метод болбол ондо ондоо hаналтай байhан ушарые туйлаха ябадалда хүргэдэггүй байха юм. Энэ неделиин эхинhээ хойшо Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет болбол Италитай хэхэ эб найрамдалай договорой гол шухала асуудалнуудые саашадань хаража үзэхэ ябадалаа хойшолуулжа, бусад ондоо эб найрамдалай договорнуудай условинуудые зүбшэжэ үзэхэ ябадалда ороhон байна. Хэблэлэй мэдээсэл дээрэhээ бодоходо, энэ талаар нилээд дэбжэлтэ туйлагдаhан байха юм. Трансильваниие Румынидань бусааха тухай, Румыни ба бусад оронуудай хоорондохи хилэнүүд тухай, Болгари ба тэрээнэй хүршэ гүрэнүүдэй хоорондохи хилэнүүд тухай, Финляндитай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой условинууд тухай асуудалнууд тушаа ондо ондоо hанамжанууд гараагүй байна. Румынитай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой условинуудые зүбшэжэ байхадаа английска ба американска делегацинууд болбол Дунай мүрэн дээрэхи суднануудай ябаха журам тухай ба Балканска оронуудай худалдаа-наймаанай политика тухай асуудалые табиhан байна.

Дунай шадарай гүрэнүүдэй дотоодын ажабайдалтай холбоотой энэ хоёр асуудалнууд болбол эб найрамдалай договорнуудай услови дотор оруулагдаха ёhогүй, харин тэрээндэ ашаг туhаяа харадаг оронуудай түлөөлэгшэнүүдэй хабаадалгатайгаар эдэ асуудалнууд шиидхэгдэхэ ёhотой гэhэн hанал советскэ талаhaa хэлэгдэhэн байна. Дунай дээрэ судна ябалгын журам тухай асуудалые абаад үзэбэл, энэ асуудал хадаа эб найрамдалай договорнуудта гар табиха ёhотой болоhон имагта Венгри, Болгари ба Румынида хабаатай асуудал бэшэ, мүн баhа Чехословаки ба Югослави гэhэн союзна гүрэнүүдтэ хабаатай асуудал байhаниинь мэдээжэ.

Иимэдэ Парижска зүбшэлдөөнэй хоер неделиин дүн дээрэ хэдэн олон тусхайта асуудалнуудай талаар нилээд боломжотой үрэнүүд туйлагдаhан байна. Нүгөө талаhaa, шухала удхашанартай зарим зарим асуудалнуудай талаар делегацинуудай хоорондо байгаа ондо ондоо hаналнууд дабагдаба гэжэ тоолохын яашье аргагүй байха юм. Хэды тиимэ болобошье гурбан агуу ехэ союзна державануудай ударидагшадай Берлинскэ конференциин алдарта тогтоолой ёhoop Министрнүүдэй Соведэй урда табигдаhан ба hүүлдэнь Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Московско зүблөөнэй тогтоол дотор баhа дахин бэшэгдэhэн зорилго хадаа хойшодоо 21 гүрэнүүдэй хамаадалгатай эб найрамдалай конференци дээрэ табигдажа, улам саашадань зүбшэгдэхэ ёhотой. Эб найрамдалай договорнуудай зүбшэрэнги проектнүүдые бэлэдхэхэ ябадал мүн байха юм. Энэ зорилгые шиидхэхэ зам дээрэ ушарhан бэрхэшээлнүүд болбол ондоондоо hаналнууд бии байhантай тэды ехэ холбоотой бэшэ байна, ушарынь хадаа үнэнhөө дураа хүрөө haa эдэ ондоо ондоо hаналнуудые дабажа болохо байгаа, тиимэдэ энэ хадаа энэ хэлсээнэй бусад хабаадагшадта өөрынгөө hанал зорилгые баалалтаар зүбшөөлгэхэ гэжэ туршаhанай хэрэггүй байдаг ушарые американска ба английска делегацинуудай зүгhөө ойлгохо хүсэл үгы дээрэhээ эхэнхинь болоhон байна.

Событинуудай саашанхи хүгжэлтэ хайшаа дэбжэхэб гэжэ хүлеэлтэйб? Журналистнуудай дунда ба хэблэлэй хуудаhан дээгүүр энэ талаар элдэб үнгын таабари зүгнэлгэнүүдые гаргаха ябадал үсөөн гэжэ хэлэжэ болошогүй байна. Зарим нэгэн шэнжэлэгшэд хадаа зүбшэгдэжэ байгаа асуудалнуудые шиидхэхын бодото аргануудые ёhотойгоор шэнжэжэ үзэхые туршадаг байна, харин нүгөө зарим хүнүүдынь „мухардашаhан тухай“ нэрьеэ татама үгэнүүдээр хүнүүдые айлгажа, Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй Парижска сессиин амжалтада хүрэнгүй дүүрээ haaнь юун болохо тухай ехэтэ сэсэрхэлдэдэг байха юм. Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ американска делегаци болбол эб найрамдалай конференциие июниин 15-да татаха тухай дурадхал оруулhан байна. Советскэ делегаци болбол энэ болзорые буруушаагаагүй, зүгөөр урдахи тогтоолнуудайнгаа ёhoop союзна державанууд хадаа эб найрамдалай конференци дээрэ эб найрамдалай договорнуудай зүбшөөрэмэл проектнүүдтэй ерэхэ ёhотой гэжэ тэмдэглэбэ.

США-да горнягуудай забастовко тушаа

НЬЮ-ЙОРК, майн 8. (ТАСС). США-гэй горнягуудай профсоюзай политическэ комитет болбол шулуун нүүрhэнэй ажаүйлэдбэриин эзэдүүдтэй гараhан арсалдаае зүбшэхэдөө, горнягуудай анха түрүүшын эрилтые баhа дахин баталhан байна.

Маршал И. С. Конев ба бүлэг советскэ генералнууд болон офицернүүдтэ польско орденууд барюулагдаба

ВЕНА, майн 8. (ТАСС). Венэдэ байгаа Польшын маршал Роля-Жимерский гэгшэ офицернүүдэй байшан соо Советскэ Союзай маршал И. С. Конев ба бүлэг советскэ генералнууд ба офицернүүдтэ польско орденуудые барюулба. Роля-Жимерский маршал Коневто хандажа хэлэбэ:

«Немецкэ даралатаhaa Польшые сүлөөлхэ ябадалда Танай хэhэн гайхамшагта үүргые хараада абажа, манай ороной дүүрэн сүлөөлэгдэhэнэй баярай ойдо польско правительство болбол арадай үмэнэhөө агуу ехэ полководец Таниие польско дээдэ шагнал болохо Грюнвальдын нэгэдэхи классай крестээр шагнаха гэжэ шиидхэбэрилбэ. Энэ шагнал болбол манай арадуудай хоорондохи ахадуугэй эбдэршэгүй мүнхэ барисаанай символ болог лэ»

Советскэ Союзай маршал И. С. Конев харюу үгэ хэлэхэдээ шагнал барюулhанайнь түлөө польско республикын правительство, президент господин Берут ба польско арадта зүрхэнэйнгөө баяр хүргэбэ.

hүүлээрынь Роля-Жимерский советскэ генералнууд ба офицернүүдтэ хандажа үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

—Господинууд генералнууд ба охицернүүд, таанарта польско арад болбол мүнхэндөө баясхалантай байха. Энэ баясхалан хадаа үргэлжэдөө үнэн зүрхэнэй ба hайн hанаанай байха юм. Бидэнэй адхаhан шуhамнай манай арадуудай хоорондохи хани харилсаае бэхижүүлээ. Энэ дайн хадаа угаа ехэ событи байжа, ородууд гээшэ тэдэнэй хамагай hайн хани мүн гэжэ польско арадта ойлгуулhан байна. Байлдаанай газар дээрэ баталагдаhан Росси ба Польша хоерой хоорондохи союз болбол бата бэхи ба бодото хэрэг болохо байна. Таанар хадаа манай орониие сүлөөлхын түлөө тон ехэ юумэ хээт. Польско правительство таанарые дээдэ шагнал—Виртути Милитариин ба Грюнвальдын хоердохи классай крестнүүдээр шагнахаар шиидхэбэрилээ.

Францида hунгалтада бэлэдхэл

ПАРИЖ, майн 9. (ТАСС). Үсэгэлдэр Парижска префектурада июниин 2-то hунгагдахаяа байгаа Учредительнэ суглаанда дэбжүүлэгдэhэн түрүүшын 14 кандидадуудай списотууд оруулагдаhан байна. Коммунистическэ партиhaa 6 кандидадууд, социалистическэ партиhaa 5 кандидадууд ба «Арадай республиканска хүдэлөөнhөө» («МРП»-hээ) 3 кандидадууд дэбжүүлэгдэбэ. Коммпартиин кандидадуудай тоодо—Торез, Дюкло, Марти, Кашен, Фажон, Бонт оролсоно. Социалистнууд болбол Парижда Даниэль Мэйерэй, ле Трокерой, Деприин, Поль Ривиин, Жакэйн кандидадуудые дэбжүүлhэн байна. Социалистическэ парти ба мүн баhа МРП болбол болохоёо байгаа hунгалтануудта бусад партинуудтай нэгэн хамта ябахагүй, харин бэеэ даангяар байха гэжэ шиидэбэ. Баруунние баримталагша «Эрхэ сүлөөгэй республиканска партиин ударидагшадай нэгэн болохо Фредерик Дюпоной хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлhэн ёhoop, тус парти болбол июниин 2-ой hунгалтанууд дээрэ бэеэ даангяар гараха ба иигэжэ референдумые ябуулхын эхин дээрэ байгуулагдаhан баруун партинуудай нэгэдэлhээ» гараха гэжэ шиидэhэн байна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ яба... хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи пр...

Майн 8-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, майн 8. (ТАСС). Трибуналай майн 8-ай үглөөнэй заседани дээрэ үмөөрэгшэ Кранц-Бюллер гэгшэ сүүдлүүлэгшэ Деницэй хэрэг тушаа документнүүдые харуулжа үргэлжэлүүлбэ. Үмөөрэгшэ болбол сүүдлүүлэгшые үмөөрэхэ бэшэ, харин союзна державанууд хадаа уласхоорондын эрхэ гуримуудые „эбдээ“ гэжэ гэмнэхые бүхы хүсөөрөө оролдон өөрынгөө үгые хэлэ... Гэмнэлтээр буруушаагд... рээнэй бүхы документнү... уhан далайда хэрэглэhэ... ровецуудай гэмтэ хэмжээ... нууд болбол гансахан д... нигуудай хэрэглэhэн хэ... тэ харюу“ байhан юм г... луулхаар зохеогдоhон б...

Үдэшын заседани дээр... hээ асуулта абалга эхи...

Майн 8-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ майн 8. (ТАСС). Трибуналай мүнөөдэрэй үдэшын заседани дээрэ эхилhэн сүүдлүүлэгшэ Дениц гэгшэhээ асуулта хэhэнэй hүүлдэ эли тодо болоhон тэрэнэй сэрэгэй карьера хадаа Дениц болбол агрессивнэ дайн сэрэг бэлэдхэхэ ба эхилхэ ябадалда гитлеровскэ бүлэг нохосуудта бусадhaa үлүүгээр туhалhан уhан сэрэгэй офицер байба гэжэ харуулна. Деницэй өөрынь мэдүүлhэнэй ёhoop, тэрэ хадаа арбан долоон жэл соо үргэлжэлhэн забhарлалай hүүлдэ 1935 ондо уhан сэрэгэй флодто абтаhан байгаа. Гитлер тэрэниие уhан доогуур ябадаг германска флодой командалагшын тушаалда томилоо hэн. Уhан доогуур ябадаг германска флодой командалагшын тушаалда Деницэй байhан хэдэхэн жэл соо уhан доогуур ябадаг флот нилээдгүй ехэ болоhон байха юм. Дениц хадаа энэ флодто офицерскэ кадрнуудые бэлэдхэhэн байна.

Элдэб бэлэдхэлнүүдни тон лэ хамгаалалгын зорилготой юм hэн гэжэ мүнөө болоходо шашажа байгаа Дениц болбол дайн сэрэгэй эхилхэнhээ үни урда тээ хамгаалгын зорилгодо юрдөөшье таарахагүй уhан доогуур дайн сэрэгые ябуулха аргануудые зохёон тогтооhон байгаа. «Шонын hүрэгүүд гэжэ нэрэтэй тактикые бодожо зохёоhон хүн одоол би гээшэб гэжэ тэрэ бэеэ магтана. Тэрэнэй заабариин ёhoop уhан доогуур ябадаг онгосонууд алас холын замуудта олон тоото бүлэгүүдээр—20-30 онгосонуудаар гарадаг байгаа. Тиигээд далайн бүлэг ... уулзахалаараа энэ hүрэг ... ба наймаа худалдаанай юумэ ... госонуудые үгы хэхээ эрм... риhөөнь добтолдог hэн. Тиим... толгын hүүлээр угаа олон н... рягууд хосордог байгаа.

Норвеги ба Данида добтол... хэhэн тухай хэлэгдэhэн ... флодой сэрэгэй үдэрэй тэмдэг... рэгшын уншажа соносхоходо... лэгшэ Дениц болбол политич... далнуудые ойлгодоггүй зүбхэн... тайхан солдадай баг үмдэнэ. ... сэрэгэй приказуудые мүн лэ ... гүйгөөр гүйсэдхэдэг hэн ... приказууд тухай өөрынгөө ... лышье хэлэдэггүй, өөрын... хандадагыешье харуулдаггүй ... бэ. Гэбэшье Дениц хадаа ... дайсадай худалдаа-наймаанай ... дые урид мэдүүлэнгүйгөөр ... хэхэ, тэдэнэй экипажуудые асарха тухай зобохогүйе, hүүлдэнь үгы хэхые ганса... захирhан байна.

Дениц бэеэ саагаадхахые «нейтральна онгосонуудта ... ябаhан» гансахан лэ тиимэ онгосонуудта добтолхо гэhэн ... hэм гэжэ хэлэбэ. Гэбэшье у... ябадаг онгосонуудай ко... нейтральна оронуудай онгосо... «ябадал» тухай асуудалые ... дэжэ шиидхэхэ эрхэ үгтэ...

Чехословацка правительственна дел... Белградта ерэбэ

БЕЛГРАД, майн 8. (ТАСС). Мүөөдэр 1 6 часта премьер-министр Фирлингер, вице-премьер Готвальд гадаадын хэрэгүүдэй министр Масарик ба бусадаар толгойлуулhан чехословацка правительственна делегаци Белградта ерэбэ.

Вокзал дээрэ югославска правительствын премьер-министр Югославиин маршал Иосип Броз-Тито, югославска ба сербскэ правительствонуудай членүүд, дипломатическа корпусай ба генер... бай түлөөлэгшэд че... айлшадые угтаба. Вокза... хи талмай ба вокзалай ... роной үйлсэнүүд тугуу... спорантнуудые бариhа... ажаhуугшадаар дүүрэ... Тэдэ тугууд транспоран... “Ахадуугэй чехословац... лика мандаха болтогой“ ... дэhэн байба.

Французска Министрнүүдэй Соведэй засед...

ПАРИЖ, майн 7. (ТАСС). Франс пресс агенствын дамжуулхань хадаа, Гуэн туруулэгшэтэйгээр болоhон Министрнүүдэй Совет болбол майн 5-да болоhон референдумэй hүүлээр тохеолдоhон политическэ байдалые хэлсэжэ үзэбэ. Түрүүн абтаhан шиидхэбэриие баталаад, правительствын членүүд хадаа Учредительнэ суглаанда болохоо байгаа hунгалта хүртэр мүнөө байhан кабинедэй составые тэрэ янзаарынь байлгахаар нэгэн ... хэбэ. Энэнь хадаа hаяын ... Францида саг үргэлжын ... нуудые байгуулха арга ол... жэ мүнөө үедэ орондо байга... журамда эсэс табиха болоно.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМ...

АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов партийной жизни и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). объявлений 2-64 (2 зв.).

Н—00607. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.